

Adalbert

měsíčník královéhradecké diecéze

7-8/ 2017 / ročník XXVII / 25 Kč

Jiří Strach

Ví o tom, když pracuju pro Něho

8-23 Svatovojtěšský speciál

24 Veselý kopec u Hlinska

26 Jezuitské redukce

31 Barokní festival v Litomyšli

Dovolená rodin v klášteře na břehu sečské přehrady

v bytovce, chatičce či vlastním stanu

Hoješín u Seče, červen-září 2017

Na společně prožitý čas se těší sestry františkánky,
kontakt: sestra Gratia, tel. 733 755 824

(Z obsahu

- 5 **rozhovor**
Jsem přečerpávací stanice
Jiří Strach
- svatovojtěšský speciál**
- 8 Svatý Vojtěch jako biskup
- 15 Nejen patron vodáků
a námořníků
- 16 Okouzlení clunyjským
mnišským ideálem...
- 18 Svatý Radim
- 19 Svatý Vojtěch jako Evropan
- 20 Biskup, mnich, misionář...
- 22 Homilie při diecézní pouti
na Libici
- 24 **reportáž**
Nenechat hodnoty zubu času
- 26 **historie**
Jezuitský stát hudby
- 32 **jak to vidím já**
Z prázdnin s prázdnou hlavou?
Miloš Kolovratník
- 33 **IKD – informace**
Královéhradecké diecéze
- 36 Charitní listy

Evidenční číslo: MK ČR E 10261.
Měsíčník. Vydává: Biskupství
královéhradecké, Velké nám. 35,
500 01 Hradec Králové.
Adresa redakce: Tiskové oddělení,
Velké nám. 35, 500 01 Hradec
Králové, tel.: 495 063 422,
e-mail: adalbert@bihk.cz.
Šéfredaktor: Pavel J. Sršeň

Sazba: Pep-in, s.r.o.
Tisk: Garamon s. r. o.
Hradec Králové.

Cena: 25 Kč.
Roční předplatné: 275 Kč. Bank.
spojení: Raiffeisenbank, a. s.,
Hradec Králové, č. ú.
1016004393/5500, var. symbol
551, spec. symbolem je evidenční
číslo čtenáře (viz adresní štítek).

■ Biskup Jan v ornátu svatého papeže Jana Pavla II.

Úvodní slovo

Výročí 1020 let od smrti svatého Vojtěcha se slavilo i v Královéhradecké diecézi. V sobotu 22. dubna se do Libice nad Cidlinou sjeli poutníci, aby si spolu se svým biskupem Janem Vokálem připomněli místního rodáka, který se tak významně zapsal do dějin Evropy.

Program diecézní Svatovojtěšské poutě na Libici uvedly v kostele sv. Vojtěcha litanie k národním patronům a modlitba růžence s výroky arcibiskupa Karla Otčenáška. S úderem desáté hodiny zahájil pontifikální mši svatou královéhradecký biskup Jan. Svým kázáním se pak do oslav aktivně zapojil Prof. Petr Piřha. Ten se ve své promluvě zamyslel nad pojmem dobrý pastýř – v pohledu na biskupy a kněze a věnoval své myšlenky rovněž učitelům a rodičům. Z úst P. Piřhy mimo jiné také zaznělo: „*Během staletí lidstvo sv. Vojtěchovi mnohokrát ublížilo. Přesto nás neopustil. Dnes tady stojí mezi námi. Nemusíme mu říkat, co čekáme my od něho, to on dobře ví. Ptejme se však na to, co sv. Vojtěch čeká od nás.*“

Liturgickým průvodem od libického kostela zasvěcenému patronovi Královéhradecké diecéze a českých zemí vyšli všichni po skončení bohoslužby na Slavníkovské Hradiště, kde se ujal slova opět Prof. Piřha. Připomněl vyvraždění rodů Slavníkovců a zmínil mrazivou historickou i názvoslovnou podobnost obcí Libice a Lidice. Biskup Jan Vokál při společné modlitbě za Královéhradeckou diecézi a nová duchovní povolání vzpomenu také na chvíli, kdy bylo Hradiště před 20 lety požehnané svatým Janem Pavlem II. Z tohoto důvodu královéhradecký biskup pro letošní libickou slavnostní bohoslužbu oblékl ornát, ve kterém svatý papež před dvaceti lety sloužil mši svatou na Velkém náměstí v Hradci Králové a který posléze papež daroval diecézi.

V souvislosti s Libicí a se sv. Vojtěchem se patří připomenout i dalšího slavného libického rodáka Radima, Vojtěchova mladšího bratra. „*Radim stál Vojtěchovi vždy po boku, pohotov ke každému dobrému dílu, ale jeho přítomnost byla diskrétní, nenápadná, nestrhával na sebe pozornost*“, říká o životním souputníkovi sv. Vojtěcha P. Tomáš Petráček a pokračuje: „*Radim se stal jedním z hlavních nositelů Vojtěchova duchovního odkazu. Radimův osud ukazuje, že přes neúspěchy, i zdánlivě tak prostě, jako Vojtěchův dvojí odchod a mučednická smrt, pošetilá Boží věc nakonec zvítězí, pokud najde dost dělníků, s Radimovou diskrétností a oddaností při budování Božího království.*“ Prázdninové vydání Adalberta proto věnujeme z velké části připomínce sv. Vojtěcha, patrona Královéhradecké diecéze.

Pavel J. Sršeň)

Jsem přečerpávací stanice

Na poli showbyznysu ho registrujeme od jeho dětství, kdy svým bezelstným úsměvem a velkýma očima dokázal diváky dojímat. Jako dospělý muž se veřejně hlásí ke katolické víře a nezdráhá se o Bohu a Církvi mluvit, kdekoliv to jde. Filmová a televizní tvorba **Jiřího Stracha** se v mnohém vymyká běžnému standardu nebo současnému trendu. A snad právě pro jeho duchovní naladění a práci s věcmi mezi nebem a zemí, mu Bůh evidentně žehná i tam, kde by možná jiní pohořeli...

77 Dokážete sám sebe charakterizovat?

Nejsem zvyklý se sám sebou zaobírat. Jasně, že mám povědomí o svých dobrých vlastnostech, ale samozřejmě, že i o těch špatných. Pro většinu lidí jsem velkým extrovertem. Jenže já jsem povaha vyloženě introvertní. Jsem přímo vigilický člověk. Miluju vigilie, jsem noční tvor, pracuji v noci. Když můžu, vstávám ve čtyři hodiny odpoledne a spát jdu v době, kdy se jiní modlí laudes. V noci nezvoní telefon, žena spí, nikdo mě neruší. Noc má svoje. Vždyť i všechny důležité biblické události vznikali v noci. Andělské zvěstování se odehrálo v noci, Kristus se narodil v noci a v noci byl taky vzkříšen. Jsem přesvědčený, že Pán Bůh posílá své anděly záměrně v noci, aby lidem zvěstovali poselství a inspiraci.

77 Ve vaší věřící rodině jste se ke kumštu dostal jak?

Na rovinu. Jsem z věřící rodiny, ale aby mě naši tahali každou neděli do kostela, tak to zase ne. Jako malý kluk jsem dostal duchovní nalejvárnou především od babičky. Když mně bylo čtrnáct, nastalo i období, kdy se mně vrstevníci vysmívali, že chodím do kostela, takže pak už to muselo být o Božím daru víry, protože jinak bych si asi těžko svůj postoj uhájil. Moji rodiče nemají s kumstem nic společného. Oba jsou lékaři a bratr je bankéř. To, že jsem začal

točit filmy a televizi, bylo pouze tím, že si mě produkce vyhlédly ve škole. A tak jsem točil a točil, až mně najednou bylo patnáct a já si řekl, že jsem špatný herec. Ale protože prostředí filmu mně svým způsobem učarovalo, rozhodl jsem se stát režisérem a vystudoval tak FAMU.

77 Pracuji v noci. Když můžu, vstávám ve čtyři hodiny odpoledne a spát jdu v době, kdy se jiní modlí laudes.

77 Nehrozí v showbyznysu věřícímu člověku přílišná světskost?

Rozhodně nenazývejme moji práci světským povoláním. Vždyť ona je velmi duchovní. V kostele máme kazatelny, aby duchovní slovo dolétlo k lidskému uchu. Ale třeba film, může být kazatelnou ve světě. A tady je ta pomyslná křižovatka. Režisér přece nemusí točit jen reklamy, laciné komedie nebo pornofilmy.

77 Může nekatolický režisér zachytit jemné nuance katolického humoru?

Jsem přesvědčený, že ne. Vždyť i sebelepší židovské vtipy nevyzní ve své plnosti,

pokud je nevypráví Žid. O Andělu Páně můžu vyprávět právě proto, že jsem katolík. Navíc jsem pro diváky díky své víře důvěryhodný. Vypráví jim ho totiž člověk, který ten příběh zná, který příběhu věří a který k filmové látce nepřišel jako slepý k houslím. Pán Bůh si člověka používá pro svoje úmysly. I přes to, že ke kumštu patří někdy i ne zrovna pěkné věci... Vezměme si třeba Michelangela. Uměl malovat a tak mu Bůh poslal svého anděla Páně a Michelangelo vymaloval Sixtinskou kapli. Pokud točím a vyprávím detektivku, tak točím a vyprávím jen detektivku ze světa. Ale pokud začnu dělat na dílu pro Slávu Boží, vnímám další rozměr inspirace. Jsem přesvědčený, že Bůh ví o tom, že právě pracuji pro něj a on jako by vedl moji ruku či oko. Namíchá mně lepší barvy, záběr mně zdělá ostřejší, nasněží, protože ví, že sním nutně potřebuju v ten a ten den. Když umělec slouží Bohu, jeho dílo je ještě hlubší, než by se zdálo na první pohled.

77 Myslíte, že to platí všeobecně?

Tak třeba Antonín Dvořák. Ano, jeho Novosvětská je nádherná, jsou v ní emoce, stesk po domovu. Jenže pak napsal Stabat Mater a Requiem a já mám pocit, že jsou to díla ještě o několik tříd výše. A proč? Protože vypráví příběh o Pánu Bohu. Zkrátka, pokud jakýkoliv umělec svým tvořením vypráví Boží příběh,

je Boží inspirace s dotyčným umělcem a jeho nadání je pro tu chvíli mnohem větší než jindy. O tom jsem přesvědčený!

77 Modlíte se u práce?

Žiju benediktinským heslem Ora et labora. Modli se a pracuj. Nemodlím se deset Zdravasů za nějakou věc, mým stylem jsou spíše střelné modlitby. To je moje neustálá komunikace s Bohem. Třeba, když vymyslím různé katolické fórky, vždy se ptám, jestli se jim budou smát ti tam nahore v nebi. Bůh už není tím starozákonním, trestajícím Bohem, ze kterého měli všichni obavy. Přes modlitbu Otčenáš s ním navazujeme úzký rodinný vztah. V rodinách je přece dětem dovoleno dělat si z tatínka občas i legraci. A správně fungující otec to tak bere, někdy přímo nahrává na smeč a spolu si pěkně žijí v laskavém škádlení. Takový humor je pak hladivý, není zlý. A já si představuju, že tak to v tom našem katolickém nebi chodí. Takže proč bych si nemohl se svým nebeským Otcem a s ostatním nebeským osazenstvem také hrát hru a láskovat s nimi.

77 Kde si uvědomujete, že vám právě tento moment pomáhá ve výsledku?

Naše společnost není ateistická. Je anticírkevní. A pokud do ní já třeba právě filmem Anděl Páně přinesu pocit, že ti katolíci nejsou zase tak zahledění do sebe a že si ze sebe dokážeme udělat legraci a nebereme se vážně, a že tím způsobím, že se pár lidí zamyslí, pak moje práce přináší užitek. Chtěl bych, aby moje práce lidi pohládila a obejmula je, přinesla jim poselství. Moje babička mně taky nevypravovala o ukřižovaném Kristu, ale o malém Ježíškovi. A já u toho přemýšlel, jak to je v nebi zařízené, jak Panna Maria vychovává Ježíška, jak kolem nich skotačí malí andělci a jestli nosí dárky tak nebo tak. Zvolil jsem tedy stejný princip vyprávění o příběhu Boha a lidí. Myslím, že tak se k dospělému lidskému srdci dostanu nejlépe. A to jestli oni pak dojdou k tomu překroku konverze, to už si musí Pán Bůh zařídit po svém způsobu. Já jim jen podám nebo připomenu informaci o Jeho existenci.

77 Tomu se říká evangelizace...

Je to přesně to zrníčko, které dopadá na úrodnou půdu nebo na skálu nebo do trní. Nepředpokládám ovšem zástupy rodin ke křtu.

77 Musel jste řešit nějaký hraniční vtíp? Zkrátka, jestli to už nebude za hranou slušnosti či drzosti či vulgárnosti?

Ano. Třeba v případě Ducha Svatého v podobě holubice. Petronel se k němu modlí a jako odpověď mu přistane na hlavě holubí trus. Nebyl jsem si jistý, jestli toto každý skousne. Ale ta symbolika je přece krásná. Anděl se přece modlil za sobeckou věc. Vždyť kolikrát se nám každému z nás stalo, že na naši prosbu vyslanou k Bohu, nám byla dána jako odpověď úplně jiná věc, jejíž prospěšnost jsme dokázali docenit až později. O každé takové použité symbolice musím tedy tisíckrát přemýšlet z různých pohledů, než se stane součástí celku.

77 Přes laskavý humor je totiž Pán Bůh mnohem dostupnější i lidem, kteří by často zůstali zatvrzelí.

77 Ovlivňuje vás současná forma umění? A ovlivňujete svým uměním současné trendy v kumštu?

Jsem hrozně malý a nevýznamný, než abych mohl ovlivňovat celý kumšt. Jsem vlastně součástí trojúhelníku, který jsem si vytvořil. Bůh – Strach – kumšt. A já jsem taková přečerpávací stanice, skrze mě nechám protékat Boží inspiraci do své práce. Výsledek neumím objektivně sám posoudit. Už pro to, že se na své filmy nedívám. Jednou je prostě dokončený a musí si žít vlastním životem mezi lidmi. Jistě, že mě zajímají ohlasy a reakce lidí. Na mém facebooku mám možnost číst jejich komentáře. Andělem Páně jsem opravdu docílil i určité evangelizace.

Alespoň ze svědectví mně poslaných se o tom mohu domnívat. Přes laskavý humor je totiž Pán Bůh mnohem dostupnější i lidem, kteří by často zůstali zatvrzelí. V humoru se můžeme Pána Boha až jakoby dotknout. Strnulost a fádnost v kostelích je na škodu. Už proto se papež František tak liší, pro to oslovuje tolik lidí. Stejně jako to uměl kardinál Špidlík. Tito giganti nepotřebují mnoho slov, aby dokázali oslovit celé zástupy lidí.

77 Jste mystik?

Baví mě se tím občas zaobírat. Dokonce jsem v mládí četl spisy sv. Jana od Kříže. Mně ale chybí jeho asociativní rozměr víry. Nyní se přikláním k dominikánské spiritualitě. Je mi blízké to jejich kazatelství, protože svým způsobem jsou o tom i moje filmy. Stejně tak působení sv. Františka mě oslovuje – být tady pro člověka, pohládit, obejmout bližního.

77 Inspirují vás církevní dějiny pro vaši práci?

Samozřejmě, i když moje znalost církevních dějin je velmi laická. Jde spíš o fragmentové znalosti. Pokud točím na nějaké historické téma, tak vše kolem toho si nastuduju.

77 Showbyznys. Kazí vás?

To víte, že ano. Žiju v této společnosti a musím do ní nějak zapadnout. Jinak bych v ní nemohl pracovat a bylo by to nakonec i farizejské. Přece i Kristus šel za malomocnými a nevěstkami. Nemůžu kázat, že jsem lepší než všichni kolem. Já v té umělecké komunitě musím žít. Mám mezi nimi mnoho přátel, poznal jsem tam hodně dobrých lidí, a i když nejsou třeba věřící, je možné, že nás v Božích očích do nebe předběhnou. Když jsem byl mladý, měl jsem jasnou definici hříchu. Teď, když jsem součástí showbyznysu, najednou vidím, že támhle jsou homosexuálové, tady věřící umělci, támhle ti se Bohu posmívají. A co já? Přece nemůžu být mezi nimi soudcem. Zjistil jsem, že musím být tolerantní a případně je trochu i doprovázet. Mantinel se mně rozšířil.

Herci s ním rádi pracují pro jeho nekonfliktnost a lidskost

Nemyslím tím ovšem, že rozmělnil. Stal jsem se jen chápavějším. Nesouhlasím se hříchem, ale měl bych hříšníka milovat. V naší branži nejsou horší lidi než jinde. Máme jen smůlu, že na nás je více vidět. Jednu výhodu to možná ale má. Máme nad sebou hlídaciho psa – bulvár. Všude nás sleduje a nikdo z nás si nepřejí skandál. A je klidně možné, že v jiných oborech se dějí mnohem horší věci, než jsou připisované nám. Jenže tam jsou schované za zdmi.

77 Bere vám něco vaše branže?

Určitý pocit anonymity. Herci nebo zpěváci potřebují potlesk, obdiv, popularitu. Já na to moc nejsem. Přesto se musím stát součástí propagační strategie mé práce. Popularita je dvojí meč, má své pro i proti. Po dotočení Anděla Páně jsme s mojí ženou Magdou odjeli odpočívat na pár dní do Říma, kde jsem předpokládal naprostou anonymitu. A uprostřed jedné římské kavárny se ozvalo: „Pane režisére, můžeme se s vámi vyfotit...“ Nebo mě zastaví policajti. Jeden typ: „Jééé, Lotrando! Tak jděte.“ Druhý typ: „Á, Lotrando!

Tak si vystupte...“ Zkrátka, toužím si někdy jen tak opravdu odpočinout, být alespoň chvíli jeden v davu.

77 Máte nějaké životní téma, které byste chtěl zpracovat?

Naději.

77 V jakém stádiu je film, ve kterém by měla figurovat i královéhradecká katedrála Svatého Ducha?

Momentálně na něm nepracuji, protože jsem se nedohodnul s producentem. Film je o rosenkruciánech. Pravděpodobně ale můj scénář předělám a stane se pokračováním Ztracené brány. K Hradci Králové mám ale vřelý vztah, protože jsem v rezidenci natáčel dokumenty o biskupech. Arcibiskup Karel Otčenášek byl úžasný člověk.

77 Dosud jste točil podle cizích scénářů. Proč jste začal psát svůj?

Občas mám pocit, že bych některé příběhy dokázal vyprávět líp, právě proto, že

některé věci žiju, cítím. Do Anděla Páně 2 jsem musel scénáristovi taky zasáhnout. Nechtěl jsem, aby to bylo dogmaticky mimo, a naopak jsem chtěl, aby byl příběh vtipný i pro nás katolíky. Nejraději mám cizí, skvěle napsané scénáře, kdy je přečtu jedním dechem a okamžitě se rozhodnu, že budeme točit.

77 Kam byste chtěl ve svém oboru dojít?

Nemám ambice, že bych chtěl příští rok dojít tam a za pět let tam a tam. Jdu po cestě, snažím se svoji práci nešidit a jestli z toho, co udělám, mě jednou něco přežije, tím se nezabývám. Santiniho jazyk – film o hledání Boha - byl pro mnoho lidí nabouchaný myšlenkami, že je nestačili pobrat. Asi nejhůře kritikami hodnocená moje práce. Podle mě je to to nejlepší, co jsem zatím udělal. Nestanovuji si tedy žádné mety. Dělán svoji práci, jsem dělník na vinici Páně. Možná vinici okopávám špatně, ale třeba na ní něco přece jen vyroste.

Pavel J. Sršeň

Svatý Vojtěch jako biskup

O postavě svatého biskupa Vojtěcha bylo napsáno mnoho a právem, neboť se jedná o jednu z nejzajímavějších postav české historické, církevní a duchovní tradice. Přesto po mém soudu v českém národním historickém povědomí stále nemá místo, jaké by si zasloužil a snad i jeho životní příběh dokonce provokuje jistou skepsi a rezervovanost k jeho rozhodnutím a činům.

Jak interpretovat Vojtěchova rozhodnutí, které snad na první pohled vypadají lidsky nepřesvědčivé? K postavě Vojtěchově máme více pramenů než o komkoliv jiném z českých dějin do konce 10. století, dokonce poprvé můžeme studovat vnitřní svět historické osobnosti. Mezi českými osobnostmi Vojtěch vyniká už tím, že strávil dvě pětiny svého života mimo české území, je to první skutečný historicky doložený český Evropan, který se pohybuje se na velkém prostoru od jižní Itálie a Francie až po Polsko, Uhry a pobaltské pobřeží. Ještě významnější jsou jeho kontakty s císaři, papeži, biskupy, opaty a dalšími velkými postavami soudobé Evropy. Na dlouho bude Vojtěch v této kvalitě a vážnosti styků výjimečný, když nejlepší osobnosti evropské civilizace berou Vojtěcha nikoliv jako exotickou postavu z okrajového území, ale jako sobě rovného muže, kterého obdivují a jehož velikost touží vzápětí po smrti oslavit svatořečením. Možná právě to, že je Vojtěch natolik v českém kontextu výjimečný, a skutečnost, jakým způsobem oslavují legendisté jeho duchovní život a ryzost, provokuje současné autory, aby zpochybňovali přinejmenším některé aspekty jeho života a díla, a uchylovali se k po mém soudu ahistorickým a naivním soudům o „jeho útěcích“ z biskupského úřadu.

K poznání Vojtěchova života máme již přece jen pestřejší soubor pramenů, který nicméně trpí podobnými limity, neboť se jedná především o legendy.

K stáří, autorství, vzájemným vztahům, filiacím, hodnověrnosti a záměrům autorů těchto vojtěšských legend existuje rozsáhlá literatura. První dvě legendy vznikly krátce po smrti Vojtěcha, oba autoři Vojtěcha osobně znali, ale pravděpodobně neměli přímou zkušenost s českou zemí a společností. Nejstarší prací je legenda *Est Locus* či *Vita prior*, napsaná bezprostředně po zprávě o Vojtěchově smrti, autorem byl spíše někdo z okruhu lutyšského biskupa Notkera, který Vojtěcha rovněž osobně znal.

**” Nikdo nemá
povinnost obětovat
spásu své duše kvůli
sebevznešenějšímu
úřadu.**

Již se znalostí této legendy připravil své zpracování Vojtěchova života Bruno z Querfurtu ve svém jen o málo mladší legendě *Nascitur Purpurea flos* (či *Vita altera*). Bruno znal Vojtěcha ze studia v Magdeburgu, a navíc měl prvotřídní zdroj informací od Vojtěchova mentora, rádce a učitele Radly. Ačkoliv jako legendy představují pramen *sui generis*, jejich hodnota pro poznání Vojtěchova života je vysoká a v řadě pasáží nechají nahlédnout do Vojtěchova vnitřního světa včetně pochybností a hledání. Celkově jsme v unikátní situaci, kdy prameny vzniknou časně po událostech,

a jejich jediným limitem je neznalost českých reálií z vlastní zkušenosti.

Ohledně roku Vojtěchova narození sice zůstáváme bez přímých údajů, ale na základě dalších informací o jeho životním příběhu je pravděpodobné, že se narodil v roce 956. Za místo byla tradičně pokládána Libice či některé z dalších slavníkovských sídlišť, jejichž existence byla ve východních Čechách předpokládána. Vojtěchův původ byl spojován s rodem Slavníkovců, který dle Kosmova líčení představoval víceméně samostatný mocenský útvar o značném teritoriálním rozsahu, zahrnujícím široký pás východních a jižních Čech, přičemž zničení rodu roku 995 představuje definitivní moment završení přemyslovského sjednocování Čech pod jednu vládu. Otázka původu a postavení Slavníkovců je velmi diskutovaný, ale Vojtěch pocházel z významného rodu, který byl spojen příbuzensky s Přemyslovci i s říšskou šlechtou, jehož hlava měla vlastní mocenské ambice. Přesto byly Čechy vnímány jako jednotná země a Vojtěch bude zvolen českými velmoži se souhlasem pražského knížete za biskupa celé země.

Je zjevné, že Vojtěch získal nějaké vzdělání už na slavníkovském sídle, kde vyrůstal, pravděpodobně na Libici, kde se předpokládá nejen kostel, ale snad i kněžský dům, který mohl poskytovat christianizační a školské centrum, kde Vojtěch a další obdrželi základy vzdělání. K dosažení skutečně kvalitního

vzdělání byl vyslán na studia do saského Magdeburgu, což vzhledem ke skutečnosti, že přemyslovští klerici chodili do bavorských center, opět nasvědčuje vyšší míře samostatnosti slavníkovského rodu a dominia. Pobyt v Magdeburgu byl v mnohém pro Vojtěcha iniciační, formační a mnohé předznamenávající. V raném věku, tolik citlivém na ovlivnění základních hodnot a postojů, se na devět let Vojtěch ocitl v jednom z vyspělých center vzdělání a kultury na říšské půdě, navíc Sasko patřilo k nastupujícím a sebevědomým mocnostem tehdejší Evropy. Vojtěch dostal náročnou intelektuální a duchovní formaci, kde se kombinovalo nejlepší tehdejší dostupné vzdělání s náročným duchovním životem v rytmu liturgického členění dne a roku. Vrací se roku 981 a jako jeden z nejlépe vzdělaných kleriků své doby v Čechách se stává součástí sboru kněží okolo pražského biskupa Dětmara. Legendy zmiňují jistou bezstarostnost a lehkomyšlnost mladého klerika, která se změnila zážitkem umírajícího biskupa Dětmara v lednu 982 vyčítajícího si v smrtelné agonii nedbalý výkon biskupského úřadu a obávajícího se o svoji věčnou spásu. I to je motiv, který nalezneme v duchovních a církevních dějinách středověké Evropy opakovaně a který sehrál jistě důležitou roli, jak ve Vojtěchově nasazení v roli biskupa tak v jeho pozdější rezignaci na biskupský stolec. Jinými slovy Vojtěch hned na začátku zažil, že se vysoký církevní úřad může stát hrozbou pro spásu nositelovy duše.

Na shromáždění českých velmožů na Levém Hradci 19. února 982 byl vybrán a zvolen Vojtěch novým biskupem. Měl k tomu všechny předpoklady, urozený původ, vzdělání, duchovní formaci, a přes nízký věk, pravděpodobně 26 let, v každém případě pod třicet let, již i dostatek zkušeností k převzetí důležitého úřadu. Navíc patřil k domácímu kléru a volba biskupa z vlastního národa je jistě projevem emancipace místní církve a její schopnosti generovat vlastní církevní elity. Je velmi pravděpodobné, že byl zvolen se souhlasem a dost možná na přání knížete Boleslava, který stejně jako ostatní musel vidět kvality

kandidáta a v dané době ještě pražský biskup nebyl s to, vytvářet nějakou mocenskou soupeřící pozici knížecí moci, takže neměl důvod se obávat výrazné osobnosti na biskupském stolci. Svoji roli mohla hrát i legendisty uváděná lehkovážnost předchozího života před nástupem na trůn, se kterou kníže mohl počítat, a ani tento „becketovský motiv“ bychom neměli zapomenout.

☛ Schránka s prstí z Libice

Pro dotvoření Vojtěchova náročného a vyspělého křesťanství byla důležitá nezbytná cesta pro investitu a biskupské svěcení. Až do léta příštího roku 983 byl Vojtěch rok a půl na cestách po nejvyšších částech Evropy. Během pobytu v severní Itálii získal od císaře Oty ve Veroně dne 3. Června 983 investitu do biskupství a během dlouhodobého pobytu v Pavii se setkal s představiteli reformního hnutí včetně opata Majola z proslulého kláštera v Cluny a toulským biskupem Gerardem.

Ambiciózní program zahrnoval nejen emancipaci církve z područí světských pánů, ale rovněž hlubší míru christianizace, zvnitřnění náboženství a větší prosazení etických nároků křesťanství. Mohučský biskup Willigis, který Vojtěcha vysvětil na biskupa, patřil k linii

výrazných reformních biskupů, většinou později svatořečených, kam můžeme zařadit osobnosti jako kolínský biskup Bruno († 973), augšburský Ulrich († 973) a řezenský Wolfgang († 994). Opět dlouhodobý pobyt ve vyspělém prostředí a setkávání s duchovními elitami své doby jistě na citlivého a vnímavého Vojtěcha zapůsobily a doba svatých biskupů představovala výzvu, které se chtěl mladý klerik postavit čelem.

Vojtěchovy možnosti výkonu biskupské služby

V debatách nad dějinami raného středověku se často opakuje konstatování nízké úrovně christianizace, pro kterou jsou někdy přinášeny doklady, případně nutně vyplývá z malého počtu duchovenstva a tedy možnosti dosahu christianizačního působení na populaci. I tady se po mém soudu opomíjí některé důležité momenty. Tím nejdůležitějším problémem je samotná představa skrývajících se za pojmem christianizace. Míra christianizace, tedy míra a hloubka vlivu křesťanství na myšlení, život, kulturní, hodnotový a etický rámec konkrétního společenství či společnosti je velmi vágní a proměnlivá, která se v dějinách neustále vyvíjí. Můžeme mluvit o vysoké míře christianizace ve vrcholném středověku a jejím propadu ve středověku pozdním, ale třeba právě příklad 19. století, kdy v řadě zemí byla většina střeoevropské populace nejlépe katechizovaná a měla nejlepší dostupnost duchovenské péče, ale zároveň už probíhají zásadní sekularizační procesy, ukazuje na nezbytnost opatrnosti při hodnocení.

Dochází k pomalé náročné interakci mezi křesťanskou naukou a životním stylem a původní tradiční duchovní kulturou a životním stylem jedince. Navíc neexistuje reálně žádné abstraktní křesťanství o sobě, žádná „čistá forma“, ale vždy nějaká konkrétní historicky a kulturně podmíněná dějinná realizace, která svým kontextem zásadně určena, determinována a definována. A tento kontext může být pomalu a postupně

přetvářen prolínáním křesťanství do myšlení a životního stylu jednak duchovenským působením, jednak zákony a předpisy, jednak kulturními vzory a vzorci. Ale vždy se jedná o dobově podmíněnou konkrétní syntézu kultury společenství a nového náboženství, které je pochopeno v intencích jejich mentality a jejich náboženského prožívání.

Je obtížné stanovit, kde je hranice, kdy nějakou společnost označíme za již christianizovanou solidně či za christianizovanou dosud nedostatečně a povrchně a ve všem tom jsme odkázáni pouze na jevové prvky, do hlav a srdcí lidí té doby, stejně ostatně jako té současné, nevidíme. V případě křesťanství je to o komplikovanější, že se nejedná o náboženství „pouze“ kultické, ale o náboženství s výraznou eticko-hodnotovou složkou, které v těch nejvyspělejších formách zasahuje celý života člověka a jehož nároky jsou nastaveny snad až „nelidsky vysoko“. Znamená to, že nějací křesťané selhávají v naplňování těchto etických ambicí, že společnost je nedostatečně christianizována? Domnívám se, že společnost může být označena za křesťanskou, christianizovanou v základním slova smyslu, pokud se pro křesťanství jako dominující podporované náboženství rozhodnou elity, které mají určující roli, pokud chybí organizovaná alternativa, a pokud se začne připravovat místní klérus, který teprve může provést opravdu efektivní inkulturaci importovaného náboženství a vést proces nové syntézy mezi importovanou dobově poplatnou variantou křesťanství a původním světem kultických představ, praktik, hodnot a myšlenkových struktur.

Je obtížné rekonstruovat, co si pod tím představovali a jakým způsobem to reálně žili, ale podstatné je, že formálně svoji základní veřejně deklarovanou a prezentovanou loajalitu již odevzdávali křesťanskému Bohu. Jejich křesťanství bylo jistě velmi jednoduché, specifické, rudimentární a významově posunuté, ani jiné být nemohlo, ale bylo to už křesťanství a bylo to jejich křesťanství, nebo se jím postupně stávalo. Když si biskup Vojtěch na konci 10. století stěžuje na

nedostatky v křesťanské praxi, kritizuje je právě proto, že jsou křesťané a vztahují se nebo se aspoň mají na ně vztahovat náročné normy.

Vojtěchův návrat a nástup na biskupský stolec byl provázen akty pokory a vědomí nedostatečnosti, když vstupuje bos do města a pokorně koná první modlitby. Vzhledem k tomu, že české prostředí znal, měl zřejmě jasnou představu, jakým způsobem bude prosazovat výkon svého úřadu a které věci bude chtít změnit. Otázkou zůstává, jaké byly reálně jeho možnosti v tomto smyslu.

” ...snažil se odstranit to, co bylo nejvíce v rozporu s křesťanstvím: prodej křesťanských otroků, manželství kněží a skryté mnohoženství velmožů...

Co to znamenalo být biskupem v Čechách v druhé polovině 10. století? Je notoricky známé, že biskupský úřad v přemyslovských Čechách hluboko do 12. století nemá samostatné mocenské zázemí na prosazování vlastní autonomie po vzoru západních církevních institucí v době boje o investituru. Biskup je označován za „knížecího kaplana“ ještě ve 12. století, Kosmas anekdoticky líčí způsob výběru nového biskupa na příkladu Šebířově. Výjimky jako biskup Jaromír – Gebhart budily pozornost a panovník je dokázal eliminovat. Teprve díky imunitnímu hnutí 12. století a rozvojem církevních institucí se vytvoří podmínky, aby počátkem 13. století mohl biskup Ondřej zvednout prapor emancipace církve na světské moci.

Tím spíše byla nejistá a slabá pozice biskupa Vojtěcha, vždyť biskupství trvalo teprve deset let, rok a půl bylo opuštěno a dle dikce pramenů Dětmár jednal opravdu v modu „knížecího kaplana“,

takže výchozí podmínky v době Vojtěchova nástupu nebyly příznivé pro razantnější a sebevědomější výkon úřadu. Pro desáté století neznáme přesně způsob materiálního zajištění biskupství, ale můžeme právem předpokládat, že měl spíše podíly na různých dávkách knížecí ekonomie, než samostatné pozemkové državy v dostatečné míře, které by mu umožnily emancipovat se vůči velmožům a vést vlastní christianizační aktivity. Zajímavou otázkou specifického charakteru je vybírání desátků, kde se zřejmě musel opět spolehnout na knížecí aparát a mohl pouze ovlivnit nakládání s výnosem, který mu byl předán.

Jinými slovy raně středověký biskup, zvláště v pozici relativně nedlouho po založení, neměl mnoho možností, jak reálně zasahovat do chodu náboženského života svěřené diecéze. Správu kostelů si vedli velmoži, kteří nové kostely stavěli, vybavovali majetkem a ustanovovali k nim duchovní. Jediné pravomoci Vojtěchovi spočívaly ve svěcení těchto kostelů a svěcení příslušných duchovních, že by alespoň potvrzoval jmenování kněží, ani to nelze doložit. Pouze k těmto dvěma úkonům potřebovali velmoži biskupa, ale jeho skutečná reálná moc sahala pouze na prostředí vlastní katedrály a pak snad i kostely ve vesnicích, které budou patřit k doméně pražského biskupství.

Z legend i dobové situace je rovněž patrná Vojtěcha „institucionální samota“. Při prosazování náročného christianizačního programu se mohl spolehnout pouze na relativně omezený okruh kněží okolo katedrály, ale v dané době ještě nemá rozvinutý aparát typu biskupské kurie s kancléři, notáři, justiciály či dokonce generálním vikářem. Nemá se ani jinak o co opřít, neboť v Čechách existuje jediná další církevní instituce a to ženský klášter u svatého Jiří, ale neexistuje ani síť mužských klášterů ani kapitul, česká církev je institucionálně, majetkově a tedy i vlivově chudá, ne náhodou se imunitní hnutí a zápas o emancipaci církve objeví až ve 12. století, kdy je situace už radikálně jiná. V případě hradních kněží a venkovských duchovních byla pochopitelně

jejich primární loajalita mnohem vyšší vůči jejich světským pánům než vůči biskupu, na jehož existenci a pravomoci si teprve zvykali.

Z uvedeného vyplývá, že se sešly dva momenty, které dopředu komplikovaly Vojtěchovi výkon biskupského úřadu. Jeho prvním úkolem bylo stabilizovat pozici pražského biskupa a snažit se prosadit větší pravomoci nad místní církví. Vzhledem k zážitku s Dětmarovým odchodem a ke své zkušenosti s úrovní života církve ve vyspělejších částech Evropy měl vysoké ambice prosazení hlubších norem christianizace. K tomu měl ale o málo více než symbolickou, respektovanou moc biskupského úřadu, která ovšem nebyla v českém prostředí ještě zakotvena a zakořeněna, a osobní charismatickou moc, s jejíž pomocí mohl ovlivňovat elity své doby a strhnout je na svoji stranu. Podle svědectví legendistů se Vojtěch věnoval svému úřadu poctivě a snažil se kázáním „*vštěpovat lidu křesťanský řád*“. Ačkoliv legenda zdůrazňuje mnišský ráz jeho spirituality, neměly bychom zapomínat na skutečnost, že jiná vysoká a respektovaná spiritualita nebyla ještě dlouho k dispozici, a že Vita prior výslovně zdůrazňuje, že „*při všech svatých skutcích neustále a hojně kázal. Nechtěl být dobrý jen sám kvůli sobě ani se nechtěl podílet na nebeských radostech sám, ale s mnoha dalšími*“.

Přestože neměl možnost věci zásadně ovlivnit jinak než formální autoritou biskupského úřadu a neformální vahou své osobnosti, snažil se odstranit ty věci, které se dle legendistů jeví nejvíce v rozporu s křesťanstvím. Prvním bylo mnohoženství, které zřejmě ve formě konkubinátu bylo rozšířeno mezi velmoži, a které bylo v zjevném rozporu s křesťanským ideálem manželství jako výlučného celoživotního svazku, a kde bylo obzvláště bolestné, protože to byly stejné vrstvy, které nechaly stavět kostely a které měly být příkladem pro další ostatní. Druhým problémem bylo manželství kněží, které bylo v Čechách běžné až do 12. století i u nejvyššího kléru. Tady se jednalo o relativně nový ideál kněžského celibátu, který souvisel právě

s rozvojem mnišského ideálu jako vzoru i pro světské duchovní. Opět velmi citlivá otázka vyžadující takt a trpělivost, v dané situaci těžko prosaditelný nárok. A konečně Vojtěcha trápila nemožnost vykoupit křesťanské otroky, kteří byli prodáváni na pražském trhu židovským kupcům, ačkoliv na to Vojtěch sám věnoval čtvrtinu svých biskupských příjmů. Samotný prodej otroků byl hodně na hraně křesťanské nauky v případě pohanských zajatců a otroků, ale prodej křesťanů do rukou nevěřících musel představovat nesnesitelné břemeno citlivého svědomí nábožensky vážného muže Vojtěchova typu.

Interiér kostela sv. Vojtěcha v Libici nad Cidlinou

Díky svému „vysokému“ náboženskému a morálnímu nároku si Vojtěch odcizil tři hlavní skupiny, které mu měly být oporou při prosazování jeho christianizačního programu. Velmože a obecně elity tím, že kázal proti mnohoženství, duchovní, které dráždily jeho požadavky na přijetí celibátního pravidla a konečně panovníka, který měl zájem na pokračování prodeji otroků a plynulý tok příjmů z tohoto obchodu. V pramenech sice chybí stopy nepřátelství mezi biskupem a knížetem Boleslavem II., ale právě tak

tam chybí i stopy skutečné podpory. Podle Bruna kněží kvůli požadavku celibátu Vojtěcha nenáviděli a štváli proti němu předáky země, k čemuž ještě přidává legendista nedodržování svátečních a postních dnů. Dnes nám může připadat lpění na těchto věcech příliš vnějškové a nedůležité, ale tehdy bylo vnímáno jako základní znak příslušnosti ke křesťanství, kdy vnější jednání vyjadřuje elementární vnitřní rozhodnutí a přilnutí ke křesťanství.

Motivy a vysvětlení Vojtěchova dvojího odchodu

Nejvíce v souvislosti s dvojím odchodem z biskupského stolce nalezneme při hodnocení osobnosti biskupa Vojtěcha „kritické“ soudy. Autoři publikace o slavníkovském mýtu mluví o tom, že „dvakrát doslova utekl“ ze své diecéze.¹ Petr Kubín označuje Vojtěcha za „*nejrozporuplnější postavu mezi českými světcí*“ a tvrdí, že „*nelze zastřít skutečnost, že jako biskup ztroskotál. Vedení svěřené diecéze dvakrát nezvládl...*“.² Ačkoliv stejný autor soudí, že u Vojtěcha můžeme poprvé sledovat u českého světce „jeho vnitřní psychologii“, jeho výrok prozrazuje, že se o to ve skutečnosti vážně nepokusil. Jak je to tedy s interpretací Vojtěchova dvojího odchodu?

Při výkladu jednání postav 10. století a dokonce „hodnocení“ jejich jednání je třeba zjistit a respektovat, jaké jsou základní parametry antropologie a psychologie náboženství pro náboženství a dobu postavy, ke které se vyjadřují. Byl biskup Vojtěch opravdu postava, jejíž úcta je nepochopitelná, neboť selhal, když opustil svůj úřad a odešel ze země? A je to opravdu selhání i z hlediska samotné křesťanské antropologie a eklesiologie, jak je naznačováno? V tradičním církevním pojetí je úřad biskupa nikoliv vyznamenáním ani prebendou, ale službou Bohu a danému společenství. Odhlédneme teď od vrcholně středověké praxe kumulace beneficií a podobně. Hovoříme o muži, které nelze upřít náboženské zaujetí a opravdovost.

Pokud tedy Vojtěch opakovaně narazil a zjistil, že nemůže vykonávat daný úřad podle svých představ, a zvláště poté, co se jeho osobní postavení ještě zhoršilo a nějaký efektivní výkon úřadu byl prakticky vyloučen, je naopak právě projevem odpovědnosti úřad složit, aby mohl být dosazen nový biskup s lepšími vztahy s knížetem a velmoži, a odejít, aby přítomnost bývalého biskupa se nestala zdrojem zmatků a rozdělení. Duchovní úřad je důležitější než jedinec, jemuž je dočasně propůjčen. Ale to je teprve první dobrý důvod k odchodu a zdůraznil bych, že opuštění funkce není selhání a naopak lpění na nějakém postu rozhodně není automaticky ctnost. Tady kritici vypovídají spíše o sobě a pokleslém vnímání úřadu v současné české společnosti než skutečně kriticky vypovídají o jednání postav 10. století.

Když už chce autor vynášet hodnotící soudy nad biskupem 10. století, neměl by se seznámit alespoň se základními texty příslušného náboženství? Historik, který by znal a vzal opravdu vážně výpovědi Nového zákona o tom, že „*není člověku nic platné, když získá celý svět, ale ztratí svou duši*“, by formuloval své soudy opatrněji. Nikdo nemá v křesťanské antropologii a soterologii povinnost a vlastně ani nesmí obětovat spásu své duše kvůli jakémukoliv, byť sebevznešenějšímu úkolu a poslání. Naopak, pokud člověk zjistí, že něco ohrožuje spásu jeho duše, je povinen bez ohledu na následky jednat podle svého svědomí a opustit třeba i vysoký a odpovědný církevní úřad. Je tu tedy zvláštní dialektika, která ve skutečnosti dobře ladí a při respektu ke skutečné křesťanské antropologii, eklesiologii a soteriologii vysvětluje Vojtěchovo jednání. Hodnotící soudy výše uvedeného typu svědčí o neschopnosti vzít vážně legitimní vnitřní motivy biskupa Vojtěcha a prozrazuje nedostatečně kritické, tedy rozlišující myšlení, nikoliv naopak.

Platí to i pro zastávaný úřad, vždyť nebyl-li Vojtěch schopen vykonávat pastýřskou službu dle svých představ a svědomí, musel z logiky věci odejít. Vzhledem k výše uvedenému neměl

biskup mnoho možností reálně ovlivnit poměry, a pokud mu panovník, velmožské elity a duchovenstvo nepomáhali, neměl jinou možnost než rezignovat. V textu je zcela realisticky vyjádřen živý sen, přímo zjevení Krista, který Vojtěchovi vyčetl to, že je se situací, kdy není schopen vykoupit křesťanské otroky, smířený, což zcela odpovídá náboženské psychologii a muselo Vojtěcha silně pohnout k tomu, aby svoji životní situaci vyřešil. „*Když to svatý biskup nestranně zvážil, z hloubi duše dlouze povzdechl: bál se tu dále zůstat. A tak přijal bolestné rozhodnutí...*“ (Vita Prior 13). Všechny důvody a motivy odchodu ostatně v samotných textech legend zazní zcela jasně a přesvědčivě a stačí je skutečně vykládat, číst v nich samých, aby člověk našel odpovědi, což je skutečně kritický přístup místo povrchního ahistorického posuzování, že se měl držet úřadu a ne „utíkat“.

” K ovlivnění elit a poté další populace potřeboval Vojtěch vytvořit živá ohniska vysoké křesťanské kultury

To se ostatně týče i existence otroctví vůbec. Je absurdní se vysmívat „dobové humanitě“, že se vztahovala jenom na křesťanské otroky, nikoliv na pohanské, tam že to ani světcům nevadilo. Která jiná soudobá kultura se vůbec zajímá o problematičnost otroctví jako takového? Které jiné náboženství položilo základ k myšlence rovnosti člověka a odmítnutí otroctví jako nedůstojného stavu člověka? A není spíše dokladem humanizační síly křesťanství, že otroctví postupně zcela zmizí v Evropě právě s postupem christianizace vnějškové i vnitřní prakticky do konce 12. století, zatímco v jiných částech světa pokračuje ještě po mnoho století, a právě z křesťanství vyjde aboliční hnutí, které se zasadí o celosvětový zákaz obchodu s otroky. I tady je to jistý dvojitý metr, kdy v situaci, kdy Vojtěch

jedná realisticky a snaží se alespoň pomocí křesťanským otrokům, je to najednou málo a měl udělat více.

Je možné diskutovat o nedostatku jeho diplomatických schopností či možná i sociální inteligence při jednání s knížetem a velmoži při prosazování jeho ambiciózního christianizačního programu, jakož i o nedostatku realistického zhodnocení situace a možností české církve a společnosti té doby, ale rozhodně nelze vykládat například rozhodnutí o složení úřadu jako jednání proti hodnotovým principům své víry či lidské selhání. Role biskupa je opravdu spíše symbolická, reprezentativní a nemohl zmocit skoro nic bez podpory knížete a velmožů. Biskup 10. století není pastorální biskup potridentské reformy, nemluvě o tom, že ani poté biskup reálně „neřídí“ svou diecézi manažerským, reálným způsobem a jeho „herní pole“ je poměrně úzké. Diecéze nezůstala opuštěna bez péče, rozhodně v žádném chaosu a zmatku, což plyne již z toho, že role biskupa nebyla zdaleka tak významná pro každodenní chod místní církve, ale rovněž z toho, že péči převzal biskup míšeňský biskup Volkold, nemluvě o sboru kněží při katedrále, který tvořil stabilní a stabilizující prvek církevní správy v celých bouřlivých českých církevních dějinách.

V kontextu tíživého a nesnadného rozhodnutí opustit biskupský úřad a stát se mnichem pak snadno pochopíme rovněž jeho prudkou a hněvivou reakci na snahu využít jeho biskupské svěcení ze strany montecassinských mnichů. Spíše než prchlivost to ukazuje, jak citlivá byla tato věc pro Vojtěcha, Vita prior mluví o muži „*dlouho zmítaném vnitřním neklidem*“. Pokud by odešel a jinde čerpal výhody a uznání ze své biskupské hodnosti, pak by jeho jednání a odchod skutečně mohlo vypadat jako vychytralé hledání snadnější životní cesty, nikoliv jako těžká existenciální volba. A vzhledem k tomu, že se stal biskupem mladý, je velmi pravděpodobné, že byl přecitlivělý na jakýkoliv náznak být manipulován do další role, navíc velmi podobné té, od které se snažil osvobodit. Proto klášter okamžitě opustí a hledá dále.

Dvojitý pokus o návrat, biskupova smrt a odkaz

Podle Vita Prior to byla iniciativa moheušského arcibiskupa Willigise, který se listem papeži domáhal návratu Vojtěcha na pražský biskupský stolec, podle Bruna vyšel impuls od českého knížete. Je pravděpodobné, že šlo o koordinovanou akci, která po čtyřech letech absence a poté, co Volkold zemřel a nemohl plnit biskupské funkce, vedla ke snaze přivést Vojtěcha zpět. To nic méně znamenalo zprostit Vojtěcha z mnišských slibů a vedlo k jednání, které nakonec vyvrcholilo dohodou mezi všemi stranami na podzim 992. Vojtěch si kladl podmínky, za nichž je ochoten se vrátit, v zásadě požadoval podporu svým christianizačním snahám,³ a dle díky Vita Prior ho papež poslal zpět „ad experimentum“, podmíněčně: pokud dostane Vojtěch slíbenou podporu, zůstane, pokud nikoliv, může odejít a vrátit se k mnišskému životu.

Jedním z pokusů překonat jeho původní „institucionální samotu“ a podpořit vznik dalších opor církevní správy, což tehdy představovaly hlavně kláštery a kapituly, představuje příchod malé komunity benediktýnů, která je tradičně s návratem Vojtěcha na přelomu 992/993 spojována. Ačkoliv jsou i další teorie, kdo byl iniciátorem jejich příchodu, či dokonce jeho datace, pokus o usídlení právě v souvislosti s druhým Vojtěchovým výkonem biskupského úřadu je opřeno o dlouhou tradici. K ovlivnění elit a poté další populace potřeboval Vojtěch vytvořit živá ohniska vysoké křesťanské kultury a rovněž člověk jeho osobnostního typu toužil mít jakési mnišské tuscolum, kam by se mohl uchýlit pro odpočinek, radu a povzbuzení, nemluvě o tom, že založení kostela, kláštera či kapituly bylo součástí životního stylu vrstev, z jejichž řad Vojtěch pocházel.

Vylíčení události, která přiměla Vojtěcha znovu opustit Čechy zabírá více místa než prostor věnovaný celému Vojtěchovu druhému pobytu v Praze a to nikoliv náhodou (Vita Prior 19). Vyjadřuje

jádro konfliktu mezi Vojtěchem a jeho okolím. Příbuzní uražené rodiny se domáhají svého tradičního práva hrdečně potrestat ženu obviněnou z cizoložství a vyčítají biskupovi, že se „*proviňuje proti božímu zákonu a zákonnému právu*“, když ji chrání. Vojtěch chce tyto barbarské zvyky zmírnit využitím práva církevního azylu, které je součástí oněch nových řádů, které se ale nemohou prosadit bez vlivu knížete a velmožů. Podle legendistů trval incident delší dobu a vtrhnutí ozbrojené skupiny na biskupský dvorec stěžilo mohlo projít bez

▮ Petr Brandl: Setkání sv. Vojtěcha s knížetem Bolešlavem u břevnovské studánky, foto Martin Stecker

povšimnutí knížecí družiny. Vojtěch se rozhodl konfrontovat své okolí a vložil na misku vah svoji prestiž i život a zjistil, že se ani na své nejbližší okolí nemůže plně spolehnout. Prohra a ponížení spojené v této věci musely být pro Vojtěcha mocným impulsem, aby přehodnotil své postavení a znovu na podzim 994 opustil Prahu. Přes Uhry, kde biřmoval krále Štěpána opět směřoval do svého mateřského kláštera na Aventinu.

V textech o Vojtěchovi se často líčí závěr jeho života, jako snaha přímočaře jít za

smrtí. Vojtěch byl odchován duchovním světem, kde mučednictví tvoří vrchol lásky k Bohu a nejvyšší metu. Vzhledem k své povaze musel vnímat své poslání jako neukončené, nenaplněné, od čehož se odvozovala touha konat pokání, odčinit neúspěch, které ale nemá povahu selhání osobnostního v nedostatku odvahy či vytrvalosti, nýbrž ve faktu, že okolnosti a podmínky byly silnější než on. Během římského pobytu se v květnu 996 seznámil s císařem Otou III., a právě on vymůž pro Vojtěcha dohodu, že pokud ho Čechové nebudou chtít zpět, může odejít na misie k pohanům.

Vypraví se i na poutě na důležitá místa evropské duchovní tradice a v Mohuči se dozví odmítavou odpověď z české strany. Cítí se vyvázán ze svých povinností ku Praze a rozhodne se pro cestu na misie k pohanským Prusům. Dobře informovaný Bruno zachytil i shrnutí Vojtěchova misijního kázání, které následovalo po prvním útoku. Scéna v Brunovi působí realisticky, včetně argumentů pohanského obyvatelstva, že právě kvůli příchodům podobných misionářů „*země nedává plody, stromy nenesou úrodu, nerodí se nová zvířata*“, ale i argumentace ve Vita Prior odpovídá době, kdy pohané chtějí uchovat „*svůj zákon a jeden životní řád*“. Vojtěchovi je pohroženo smrtí, pokud rychle neodejde.

Vojtěch a jeho druhové rozvažovali, co udělat, a Brunovo líčení rozhodně nedělá dojem, že by Vojtěch schválně zůstal, aby vyprovokoval pohany k útoku a dočkal se mučednictví. Zachytil rozvažu, zda nebude lepší odejít k Luticům, jejichž jazykem Vojtěch vládl, a dokonce i jakési inkulturační prvky, kdy Vojtěch přemýšlí o odložení kněžského šatu a o tom, že si nechají narůst dlouhé vlasy a vousy, aby mohli žít mezi Lutici a překonat jejich předsudky vůči evangeliu. Zachytil i Vojtěchovu lidskou křehkost a zranitelnost, kdy je poděšen nečekaným vzdušným mořem, a Radim se vysmívá Vojtěchovu bázlivému leknutí a zpochybňuje jeho odhodlání. Na odchodu však byli skupinou mužů zadrženi, svázáni a odvedeni, aniž by Vojtěch řekl „*jediné slovo*“, a Vojtěch byl několika

(Knižní tipy

Nakladatelství Paulínky

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1
t. 224 818 757, objednavky@paulinky.cz
www.paulinky.cz

Stormie Omartianová

Síla modlitby za vaše dospělé děti

I když je dětem osmnáct, odmaturoují a odejdou z domu, rodičovské povinnosti nekončí. Zdá se, že odtud můžete dělat vše, o čem jste snili, a kvůli výchově dětí jste na to neměli čas. Přesto však zůstávají rodiči, kteří mají o své děti starost i nadále, takže úkol modlit se za své potomky trvá dál. Brož., 280 s., 269 Kč

Gabriele Amorth

S růžencem v ruce

Slavný exorcista se v této knížce dělí o svou zkušenost s růžencem jako s jednou z nejdůležitějších modliteb jeho života. Knihu ukončuje výběr z promluv a dokumentů posledních papežů věnovaných modlitbě růžence. Váz., 160 s., 199 Kč

ranami kopí zabít, jeho hlava oddělena od trupu. Zatímco Bruno nás zpravuje, že vůdce skupiny přišel krátce předtím o svého bratra v boji s Poláky a Vojtěchova smrt je odvěta a msta, podle Vita Prior se jednalo o pohanského kněze a scénu klade scénu zadržení poblíž pohanského pohřebiště a posvátného háje, což mohlo být důvodem k nečekanému útoku. Pozemský života biskupa a mnicha Vojtěcha došel svého konce.

Češi pozdě pochopili význam vojtěšského kultu, ale při Břetislavově vpádu do Polska se podařilo roku 1039 dobyt Hnězdno a zmocnit se ostatků sv. Vojtěcha. Kosmova kronika popisuje složitý proces, než tělo bylo vyjmuto spolu s dalšími ostatky, včetně svatého Radima, a přeneseno do Čech. Ještě v Hnězdně byla vyhlášena „statuta“, soubor předpisů, kterými se kníže a velmoži přihlásili k Vojtěchovu programu christianizace české země. Po přenesení byl vyhlášen novým zemským světcem a uložen v katedrále sv. Víta, který byla později roku 1096 zasvěcena všem třem hlavním patronům svatým Vítu, Václavu a Vojtěchu.

Vojtěchova osobnost se podobá řadě jiných velkých postav křesťanské tradice. Jeho reflexe křesťanství byla výrazně vyspělejší než jeho českého okolí. Snažil se je vést k náročnějšímu a hlubšímu křesťanství, ale narazil na odpor prostředí, které k tomu nebylo dostatečně zralé, a on neměl dost spolupracovníků a možnosti uspět. Ale právě takové osobnosti přes svůj osobní neúspěch posouvají věci kupředu. Pojmenoval věci, nastavil kritické zrcadlo společnosti a jeho program potom realizují kníže Břetislav I. v podobě hnězdenských statut a jeho nástupci. Vojtěchova mise tak i v českém prostředí slaví opožděný úspěch. V tom se podobá Václavovi, který je sice zavražděn, ale stane se symbolem českého státu a jeho bratr a synovec uskutečňují program spolupráce s říšskými vládci a pracují na christianizaci země. Osobně byl Vojtěch dle líčení legend spíše úzkostlivé povahy, nábožensky velmi opravdový a vážný. Měl nesporně charisma výjimečné osobnosti, lehce se pohybuje v nejvyšších kruzích,

je respektovaný, vítaný, ceněný, vždy má okolo sebe malou skupinu oddaných přátel a následovníků. Jedním z velkých výdobytků a odkazů evropského myšlení je schopnost stále a co možná svobodně kritické reflexe vlastních tradic, hodnot, odkazu. Potřeba otevřeného kritického přehodnocování a prověřování trvá stále. Ale kéž je skutečně kritická, s respektem k pramenům a jejich výpovědím a tím i skutečně vědecká.

Doc. PhDr. Tomáš Petráček, Ph.D., Th.D.)

Literatura

- 1 LUTOVSKÝ/PETRAŘ 2005, s. 51.
- 2 KUBÍN 2011, s. 161.
- 3 S tím souvisí tzv. Edikt Boleslava II. z roku 992, artefaktu, který zaznamená příslib knížete biskupovi, že může kanonicky rozlučovat manželství mezi příbuznými a dává mu právo na stavbu kostelů na vhodných místech a na výběr desátek.

Poznámka

Článek představuje zkrácenou a upravenou verzi studie: K některým aspektům interpretace příběhu biskupa Vojtěcha. In: Obrazy uctívané, obdivované a interpretované. Sborník k 60. narozeninám profesora Jana Royta. Eds. Miroslav Šmied, František Záruba, Praha: LN 2015, s. 61–74.

Tomáš Petráček

je český katolický teolog, kněz a církevní historik. Vyučuje na Univerzitě Karlově a na Univerzitě Hradec Králové, kde zároveň působí jako vedoucí katedry Kulturních a náboženských studií. V roce 2013 ho biskup Jan Vokál jmenoval postulantem blahorečení umučeného kněze Josefa Toufara.

Nejen patron vodáků a námořníků

Příběhy některých zobrazení svatého Vojtěcha

Umělecká díla spojená se sv. Vojtěchem tvoří veliký soubor od středověku až k současnosti. Upozorním jen na některá z nich. Začneme katedrálou, domovem jeho těla. To ve středověku spočívalo uprostřed budoucí lodi pod baldachýnem, na kterém se podílela parléřovská huť. Po požáru Pražského hradu roku 1541 byl baldachýn poškozen a nahrazen manýristickou kaplí, která před západním průčelím stála až do roku 1880, kdy byla v souvislosti s dostavbou katedrály zbořena. Ostatky sv. Vojtěcha byly přemístěny do dnešní Arcibiskupské kaple, kde spočívají dodnes. Na původní místo se ale měly po dostavbě katedrály vrátit. To souviselo s myšlenkou Karla IV., který katedrálu půdorysně koncipoval na čtyřech bodech, symbolizujících konce ramen kříže – ve východní části hlavní oltář s ramenem sv. Víta, v pobočných ramenech Svatováclavská kaple a oltář sv. Zikmunda, v patě kříže pak hrob svatého Vojtěcha.

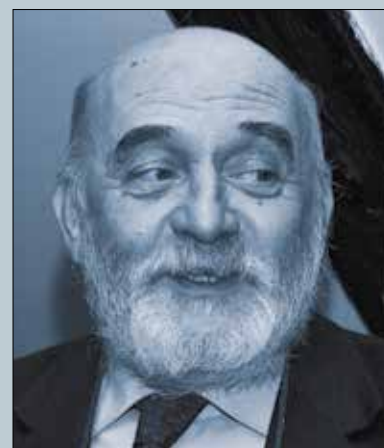
V roce 1937 byla na náhrobek vypsána soutěž, kterou vyhrála sochařka Karla Vobišová, žačka Bohumila Kafky i francouzského sochaře Emila Antoina Bourdella. Její model, vytvořený navzdory válečným útrapám, byl v katedrále na zkoušku vystaven na začátku roku 1948 (viz fotografie na titulní straně). Byla vyhlášena i sbírka na stříbro, protože finální bronzové sousoší mělo být postříbřeno. Ale pak přišel „Vítězný únor“, stříbro se rozkradlo a z realizace sešlo. Rodina autorky ovšem doma v obývacím pokoji ten model schraňovala a je tedy reálná možnost toto výjimečné a kvalitní dílo odlít do bronzu. Podle mě do katedrály patří, ovšem nikoli na původní místo, kde je bronzová pamětní deska z roku 1997

od manželů Fantových. Myslím, že by se správné místo našlo dál pod kruchtou.

” Náhrobek sv. Vojtěcha do svatovítské katedrály, navržený v roce 1937, stále čeká na svou realizaci

Kdybychom putovali po kostelech zasvěcených sv. Vojtěchovi, jen v Praze bychom mohli navštívit tři: na Novém Městě ve Vojtěšské ulici, secesní kostel v Libni a kostel sv. Vojtěcha tvořící součást arcibiskupského semináře v Dejvicích. Mimo Prahu připomínám krásnou stavbu Kiliána Ignáce Dientzenhofera v Počaplech u Terezína, nebo poutní kostel ve Lštěni u Prachatic. Z obrazů zmíním jen jeden, v Břevnovském klášteře máme nádherné dílo Petra Jana Brandla, největšího českého barokního malíře, kde je zobrazena mýtická scéna setkání sv. Vojtěcha s knížetem Boleslavem u studánky, ve které leží břevno jako znak právě zakládaného kláštera.

Z plastik bych připomněl Karlův most, kde mezi galerií světců míváme i barokní sochu sv. Vojtěcha, kterou v roce 1709 vymodeloval Jan Michal Brokoff. Sv. Vojtěch nechybí ani na svatováclavském pomníku na Václavském náměstí. Byl poslední sochou, která tam byla osazena až v roce 1924 po mnoha peripetiích. Josef Václav Myslbek totiž pracoval podle modelu a jako předlohu si vybral tehdejšího pražského arcibiskupa Schönborna, což byl ve své době trochu problém. Nicméně dnes tam František kardinál Schönborn

Jiří Tomáš Kotalík

Český historik umění. Působil mj. jako generální ředitel Národního památkového ústavu, předseda SVU Mánes, vedoucí katedry teorie dějin umění a rektor Akademie výtvarných umění v Praze.

v roli sv. Vojtěcha žehná národu na nejkrásnějším a nejvýznamnějším veřejném pomníku, který u nás máme.

A ještě zmíním moderní plastickou skupinu sv. Vojtěcha a sv. Radima jako poutníků, kteří odcházejí do exilu. Byla umístěna v Libici na místě rodové tvrze Slavníkovců. Dílo vzniklo v souvislosti s připomínkou tisíce let od Vojtěchovy mučednické smrti a vytvořil ho sochař Vojtěch Adamec. Téma sv. Vojtěcha je v umění živé i dnes, byť moderně koncipované mimo běžný ikonografický typ – biskupa v mitře, s berlou, případně s pádlem, kterým byl ubit a díky kterému je i patronem vodáků a námořníků.

Okouzlení clunyjským mnišským ideálem a italskou kulturou

Doc. PhDr. Petr Kubín, Ph.D., Th.D., se na Katolické teologické fakultě Karlovy univerzity zabývá dějinami středověku a života svatých. Hovořili jsme s ním o myšlenkách, životě i povaze svatého Vojtěcha.

„Pane docente, jak věrohodně máme postavu svatého Vojtěcha zdokumentovanou?”

V českých dějinách jde o první postavu, kterou máme zdokumentovanou opravdu dobře. Máme k ní prameny takřka bezprostřední, konkrétně dva životopisy, jež vznikly jen několik málo let po Vojtěchově smrti a byly sepsány na základě výpovědí lidí, kteří se s ním dobře znali. To pro dobu zhruba před tisíci lety u nikoho dalšího nemáme. Navíc i v legendách o světcích je neobvyklé, aby vznikaly takto brzy po smrti svého hrdiny.

Kult sv. Vojtěcha byl od začátku velmi významný, o což se zasloužil jeho přítel

císař Ota III., který chtěl z jeho kultu vytvořit kult říšský, to znamená pro celou tehdejší říši římskou. Proto na důležitých místech tehdejšího impéria dal stavět kostely svatého Vojtěcha – v Cáchách, Lutychu, Římě, v klášteře Reichenau nebo v klášteře Pereu u Ravenny. I nová katedrála v Ostřihomi byla v roce 1001 zasvěcena sv. Vojtěchovi. Stál i v základech polské církevní organizace, a proto se Čech Vojtěch stal hlavním patronem Poláků.

„Sv. Vojtěch získal v cizině excelentní vzdělání a po návratu do Čech se ocitl téměř mezi analfabety

Jeho život je v životopisech popsán podrobně, nicméně je to pořád legenda, tedy určitý literární žánr, který nevypráví lidský život tak, jak skutečně probíhal. Líčí spíše nějaký vzor pro současníky, jak se dostat do nebe, jak následovat příslušného světce, jak ho prosit, aby se přimlouval u Hospodina.

„Jaká byla Vojtěchova formace a vzdělání?”

Dnes bychom to označili za excelentní vzdělání, jako kdyby jel někdo studovat na Oxford nebo na Harvard. Otec ho poslal na studia do zahraničí, v Libici ho posadili na loď a ta ho po Labi dovezla pohodlně až do Magdeburgu. Tam byla proslulá dómská škola, kde působil slavný učitel Oktrik. Vojtěch tam studoval dlouhých devět let. Takto dobré vzdělání dostal díky tomu, že byl knížecí syn, jeho otcí na tom záleželo a od začátku se zřejmě počítalo s tím, že zaujme nějaké důležité místo, možná přímo biskupské. A když se roku 982 vrátil,

biskupem se opravdu stal, a to v poměrně mladém věku.

Problém byl ovšem v tom, že takové vzdělání jako Vojtěch nikdo v Čechách neměl, lidé tu prakticky neměli vzdělání žádné. Představme si, že bychom se ocitli mezi analfabety. Nemohli bychom sdílet společná témata jako Rychlé šípy, Vinnetou, Verne, Victor Hugo a tak dále a rozumět si. Vojtěch se vrátil do právě takového prostředí a musel si připadat opuštěně. Nebyla tu žádná škola, jenom pár kleriků umělo číst, psát a odsloužit mši svatou latinsky, ale to bylo všechno.

Když pak Vojtěcha zvolili biskupem, jel si pro biskupskou investituru, tedy uvedení do úřadu, které tehdy uděloval císař. Ten byl v tu dobu na jihu Itálie a Vojtěch na něj čekal celý rok ve Veroně. Itálie byla centrem antické civilizace, rozdíl mezi jižní a západní Evropou na jedné straně a střední a východní Evropou na druhé byl tehdy opravdu propastný. U Vojtěcha se tam prohloubilo jeho odcizení českým poměrům, italská kultura mu evidentně učarovala, jako mnohým z nás dodnes. Proto po celý život toužil se tam vracet.

„A odešel z Čech do Itálie i proto, že Češi byli téměř nepastorovatelní opilci se zvláštním vztahem k manželství?”

Řeky Rýn a Dunaj tehdy tvořily opravdu tvrdou civilizační hranici. Co bylo na východ od těchto řek, mělo zpoždění ne několik desítek let jako dnes, ale několik stovek let. Z legend zřetelně vyplývá, že se tu proto necítil dobře. Byl tu lid tvrdší, jak píšou legendisté, nicméně opilství je věc nadčasová, která se kritizuje nakonec i dnes. Vojtěch káral také manželství kleriků, klerogamii. To je poněkud zvláštní, protože v 10. století bylo manželství kleriků zcela běžné. Máme o něm

Doc. Petr Kubín

je český historik zabývající se především kultou svatých ve středověku. V současnosti působí při Ústavu dějin křesťanského umění na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

i pozdější zprávy, například svatý Prokop v 11. století měl také manželku, ba i děkan pražské kapituly Kosmas měl ženu ještě ve 12. století a nebyl v tom spatřován opravdu žádný problém. Teprve později byl celibát tvrdě vymáhán.

Ale možná šlo u Vojtěcha spíše o zástupný důvod. Pravý důvod jeho odchodu z Prahy spočíval patrně v jeho touze po životě v Itálii a konečně i v okouzlení clunyjským mnišským ideálem, který byl v 10. století považován za nejdokonalější stav křesťana. Všichni ostatní žili ve velké nejistotě, zda vůbec budou spaseni, kdežto u mnicha se to považovalo prakticky za jisté. Vojtěch ovšem opustil svou diecézi a tím se ocitnul v konfliktu se svým nadřízeným, mohučským arcibiskupem Willigisem. Ten kvůli němu jel do Říma a tam ho obžaloval na synodě, že opustil pražskou diecézi, což bylo samozřejmě porušením církevního práva.

77 Souhlasil byste, že z některých legend se dá usuzovat o Vojtěchově přisnovenosti nejen na sebe, ale i na druhé?

Některé drsnější historky jsou opravdu jen legendy a lidové bajky. Lze ale předpokládat, že byl poněkud prchlivý. Například když se objevil v klášteře Monte Cassino a mniši ho uvítali: „Výborně, to jsme rádi, že jsi tady, budeš nám světit kostely!“ Vojtěch se rozčílil a řekl: „Myslíte si, že jsem mezek? Že jsem přišel, abych vám světil kostely?“ A odešel pryč. (smích) Byl to ale určitě člověk vysokých ideálů, o tom svědčí závěr jeho života, kdy odešel na misie a nakonec na nich za křesťanskou víru položil i život. Určitě to byla charismatická osobnost, v Římě okouznil samotného císaře Otu III., s nímž se pak přátelil.

77 A odhlédneme-li od osoby sv. Vojtěcha, my Češi nebo Slované máme někdy tendenci považovat se za holubičí povahy, ale v začátcích naší státnosti jeden rod vyvraždí druhý, v tomto případě ten Vojtěchův. Je to v Evropě té doby běžné, nebo výjimečné?

František Palacký říkal, že Slované byli původně holubičí povahy. Ale nebyli,

☛ Schránka s lebkou svatého Vojtěcha. Foto Dominika J. Bohušová OP

zvlášť ne v raném středověku. To bylo v Evropě obecně období poměrně kruté. Kvůli sporům o moc docházelo k vraždám panovníků i jejich dětí nebo k oslepení, usekání údů a podobně. Čili vyvraždění Slavníkovců roku 995, včetně žen a dětí, bych neoznačil za něco specificky českého. Je to typické pro tu dobu, byť samozřejmě odsouzeníhodné. I současníci to tehdy odsuzovali. Vede nás to ovšem k pochopení Vojtěchova rozhodnutí, že se do Čech nevrátí, protože poté, co mu pobili celou rodinu, to už nebylo možné.

77 Jaké místo má tedy podle vás sv. Vojtěch v křesťanských kořenech našeho státu a Evropy?

Vojtěch patřil do úzkého okruhu rádců císaře Oty III. a uvažuje se o tom, že měl širší vizi a snažil se vybudovat nějakou velkou křesťanskou říši pod vedením císaře a papeže. Část té vize se realizovala po Vojtěchově smrti ve zřízení Polského a Uherského království.

Snad o tomtéž uvažoval pro český stát, který byl od samého počátku křesťanský. V tomto smyslu patří sv. Vojtěch, který se v 11. století stal vedle sv. Václava hlavním českým patronem, k identitě českého státu i Evropy vůbec.

Svatý Radim

Mnich a arcibiskup Radim patří mezi ty historické postavy, které se nám ztrácejí v dávnověku českých dějin. Na rozdíl od svatého Václava či Vojtěcha se nám nedochovala žádná „vita“, životopis či legenda, která by umožnila více Radima poznat.

Ostatně už toto mlčení pramenů je jeden z důležitých rysů Radimovy svatosti: prakticky všechny údaje o jeho osobě čerpáme z vojtěšských legend a Radim byl jedním z hlavních protagonistů kultu svého bratra Vojtěcha a nejcenějším zdrojem informací o jeho působení a osudech. Ačkoliv prakticky celý život stál Vojtěchovi po boku, je jeho přítomnost diskrétní, nenápadná, minimalistická. Radim je tu, když je potřeba, pohotový ke každému dobrému dílu a připravený následovat svého bratra a mistra kamkoliv, ale nestrhává na sebe pozornost ani za jeho života, ani po jeho smrti. Ale začněme pěkně od začátku.

Radim se narodil někdy mezi lety 960 a 970, neznalost data narození byla ve středověku zcela běžná. Byl synem libického knížete Slavníka a tedy mladším bratrem svatého Vojtěcha. Jméno matky zůstává neznámé. Nevíme, proč byl určen k duchovní dráze, ani místo, kde

dostal teologické vzdělání a duchovní formaci. V okamžiku, kdy se Vojtěch vrací z Magdeburgu a je zvolen pražským biskupem, bere si Radima jako svého blízkého spolupracovníka. Ten se od něj zřejmě už nikdy poté neodloučil.

” Radim stál Vojtěchovi vždy po boku, pohotový ke každému dobrému dílu, ale jeho přítomnost je diskrétní, nenápadná, nestrhává na sebe pozornost.

Okolo roku 988/989 odchází spolu s Vojtěchem do Říma s úmyslem pokračovat do Svaté země a vykonat pouť do Jeruzaléma. Navštívili i proslulou císařovnu Theofano, která je na cestu pohádkově obdarovala, ale Vojtěch nechal vše rozdat chudým. Místo do Jeruzaléma vstoupili, po zastávce v benediktýnském opatství Monte Cassino, do kláštera sv. Bonifáce a Alexia na římském Aventinu. Radim přijal mnišský hábit a poté se označuje latinskou formou svého jména jako Gaudentius.

Prameny jeho přítomnosti výslovně nezmiňují, ale zřejmě se vrátil s Vojtěchem a první mnišskou komunitou benediktýnů do Prahy a podílel se na založení břevnovského kláštera. Nechyběl ani při druhém odchodu sv. Vojtěcha ze země, a společně byli zdrzeni, když velmožský klan Vršovců úkladně vyvraždil celý jejich slavníkovský rod. Radim doprovázel Vojtěcha na cestě do Polska k polskému

králi Boleslavu Chrabrému, a především byl svědkem jeho mučednické smrti při misijní cestě k pohanským Prusům 23. dubna 997. Sám byl zajat a krutá smrt ho jen těsně minula. Odešel k Boleslavu Chrabrému, který vykoupil Vojtěchovo tělo a umístil ho v Hnězdně.

Radim se stal jedním z hlavních nositelů Vojtěchova duchovního odkazu. Odchází ve službách polského krále do Říma, kde je roku 999 vysvěcen na „arcibiskupa sv. Vojtěcha“ s misijními úkoly, o rok později už přejímá nový arcibiskupský stolec v Hnězdně. Sv. Vojtěch patří mezi tzv. státotvorné světce, mocné přímlyvce, kteří pomáhají budovat základy křesťanské společnosti a státu. Polsko a Uhry, dvě sousední země, které se hlásili k odkazu sv. Vojtěcha, tak dostaly hned na úsvitu svých dějin jak titul dědičného království, tak arcibiskupský stolec. Češi, kteří se do rodiny západních národů integrovali o sto let dříve, tuto historickou šanci, příhodný čas, nepoznali, museli počkat dalších dvě stě (království), případně tři sta padesát let (arcibiskupství). Radim, vzdělaný mnich a dobrý pastýř, tak sloužil Boží církvi nikoliv v Čechách, ale v Hnězdně.

Nevíme přesně ani v kterém roce Radim vlastně přechází do života věčného. Podle pozdních kronikářských údajů Radim umírá roku 1006, ale objevují se i jiná, pozdější data jako 1011 nebo 1020. Přesnější údaj poskytuje starobylá tradice nekrologií ohledně dne úmrtí. Podle nich se arcibiskupova smrt připomínala v pražském katedrálním chrámu dne 12. října. Kult Radima stejně jako Vojtěcha náleží do doby před povinnou „papežskou“ kanonizací. Za prohlášení

(Sv. Vojtěch a sv. Radim sochaře Vojtěcha Adamce na hradišti v Libici, foto Jiří Bittner.

Radima za svatého ještě nelze považovat přenesení jeho ostatků, spolu s ostatky právě sv. Vojtěcha a pěti svatých bratrů, z Hnězdna do Prahy roku 1039. Cenné svědectví o rozvoji Radimova kultu přináší Kosmova kronika z počátku 12. století. Na soupisech svatých se objevuje právě od 12. století, hojněji od století čtrnáctého. Radim se těšil úctě i v rámci benediktýnského řádu a nechýbí v řadě klášterních seznamů řádových svatých po celé Evropě.

Přes nedostatek pramenů zůstává Radim výraznou postavou dějin církve jako spolehlivý a věrný spolupracovník sv. Vojtěcha a nositel a strážce jeho odkazu. Nikoliv jako pokladu zakopaného do země, vždyť také díky Radimově působení spatřila světlo světa hned dvě nová křesťanská království. Nám Čechům může být Radim připomínkou, abychom rozumněji zacházeli s nadanými lidmi, abychom lépe četli a poznávali znamení doby a abychom méně lpěli na

„domácích tradicích“ pochybného původu a ceny a velkoryseji se otvírali skutečným hodnotám evangelia a evropské kultury. Radimovův osud ukazuje, že přes neúspěchy, i zdánlivě tak naprosté, jako Vojtěchův dvojitý odchod a mučednická smrt, „pošetilá“ Boží věc nakonec zvítězí, pokud najde dost dělníků s Radimovou diskretností, skromností a oddaností při budování Božího království.

Doc. PhDr. Tomáš Petráček, Ph.D., Th.D.)

Svatý Vojtěch jako Evropan

Svatý Vojtěch bývá v některých textech označován za muže pokory, muže kříže. V době rozkvětu bohatství a světské slávy církve vkročil bosýma nohama na svůj biskupský stolec na znamení pokory a lásky k chudému Kristu.

Ty bosé nohy by mohly být znamením pro současnou církev – i v duchu výzev papeže Františka. Druhý pražský biskup nás ovšem může inspirovat – a je to stále aktuálnější – i v celoevropském kontextu.

Často jsem se při procházce z římského Aventinu, kde u sv. Anselma máme my benediktini své řádové centrum, zastavil na Tiberském ostrově v bazilice sv. Bartoloměje. Vlevo vedle hlavního oltáře je kaple sv. Vojtěcha se světcovými relikviemi. Před schodištěm k hlavnímu oltáři je část okruží studny s reliéfem, na němž jsou zobrazeny čtyři postavy: Kristus, sv. Bartoloměj, sv. Vojtěch a císař Ota III. Na nejstarším známém vyobrazení sv. Vojtěcha je náš patron v mnišském hábitu s berlou a evangeliářem, ale překvapivě i s arcibiskupským palliem.

Reliéf v bazilice sv. Bartoloměje má velkou hodnotu historickou, ovšem také zároveň symbolickou: v jakési zkratce zobrazuje Ottovu koncepci sjednocené Evropy. Poloha kostela navazuje na místo Vojtěchova zrození pro nebe – mučednickou smrt podstoupil v blízkosti ústí řeky

Visly do moře. Římský kostel uprostřed toku řeky Tibery tak připomíná symbolicky místo mučednické smrti svatého Slavíkovce. Také studna má pro stavitele chrámu mystický význam. U Jakubovy studny se setkává Ježíš se Samaritánkou. Hovoří spolu o vodě, která hasí žízeň. Pramenitá voda hasí žízeň jen částečně, ale je zároveň symbolem Božího Slova. Žízeň po pravdě může být uhašena jedine Božím Slovem, které hlásají apoštolové (také sv. Bartoloměj), to Slovo předávají také misionáři (mezi ně se řadí sv. Vojtěch, proto je na reliéfu s evangeliářem v rukou). To Slovo hasí duchovní žízeň po všechna staletí. Opravdový život Evropy nedávají ti, kteří mají moc, ale ti, kteří předávají Slovo a tím Slovem žijí.

Zdá se, že sv. Vojtěch, jeho přítel císař Ota III. a tehdejší papež Silvestr II. předběhli dobu. Chtěli propojit tehdejší Evropu myšlenkou, kterou však současníci nechťeli přijmout. Radostná zvěst je hodnotou, pro niž stojí za to položit život a naplnit jí život. Křesťanství ne jako vláda, ale jako příklad, inspirace, životní síla. Ne projevy moci a násilí, ale spolupráce lidí dobré

Prokop Siostrzonek

je římskokatolický duchovní, benediktinský mnich a převor-administrátor břevnovského kláštera.

vůle. Tuto myšlenku připomíná okruží studny v bazilice na Tiberském ostrově. Tato idea stála u počátku koncepce jednotné Evropy Francouze Roberta Schumana, Itala Alcida de Gasperiho a Němce Konrada Adenauera a jejich následovníků. Od doby našeho Evropana sv. Vojtěcha stále čeká na naplnění...

P. Prokop Siostrzonek OSB)

Biskup, mnich, misionář a zakladatel tradice českého exilu

S bratrem **Alešem Vandrovcem OSB**, podpřevorem Břevnovského kláštera, jsme si povídali o zakladateli tohoto nejstaršího mužského kláštera u nás, svatém Vojtěchovi.

Co bylo podstatné pro formaci sv. Vojtěcha?

Důležité je, že svatý Vojtěch se stal mnichem vlastně už jako biskup, tedy na vrcholu církevní kariéry, což je docela neobvyklé. Donutili ho k tomu jeho krajané, kteří jej vlastně vyhnali ze země. Koncem 80. let 10. století tak odešel do jižní Itálie, kde navštěvoval klášter Monte Cassino, který založil sám svatý Benedikt, a řecký basilánský klášter Valle Luca. Po těchto návštěvách se sv. Vojtěch vrátil do Říma, do kláštera sv. Aleše na Aventinu, kde se stal s dovolením papeže mnichem, prostým bratrem.

Proč si vybral právě klášter na Aventinu?

Tento klášter jako jeden z mála v Římě prosazoval myšlenky clunyjské reformy z Francie a svatý Vojtěch se už jako biskup osobně v Pavii setkal se svatým Maiolem, opatem z Cluny. Tato reforma usilovala o zmenšení vlivu světské moci na kláštery. Vojtěcha nadchla už na počátku jeho biskupského působení a byla i příčinou jeho vyhnání ze země. Tyto reformní myšlenky se v Praze pochopitelně silně nelíbily Přemyslovcům a možná i některým kněžím.

V klášteře žil sv. Vojtěch jako mnich, benediktýn. V té době vlastně jiní mniši než benediktýni až na výjimky nebyli. Poté, když mu byl vzhledem k politickým i církevním okolnostem umožněn návrat do Prahy, s sebou se svolením papeže vzal skupinku svých spolubratrů z Říma. Tu samotnou cestu provází spousta legend, které mají asi pravdivé jádro. Vezměte

si tradici na Chodsku v Milavčích s pastýřem, který spícímu Vojtěchovi žertem zatroubil na roh do ucha a sám na místě ohluchl. Pak ovšem opět začal slyšet po vykonání kající pouti. Další takovou legendou je jeho zastávka ve Starém Plzenci, kde vyprošuje déšť, vláhu pro svoji zemi, kam se vrací z exilu. Svatý Vojtěch vlastně založil takovou krásnou tradici českého národa, že Češi vředy vyhánějí do ciziny ty nejschopnější lidi.

Sv. Vojtěcha nadchla clunyjská reforma, ta se ale silně nelíbila Přemyslovcům

A po smrti je obdivují.

Přesně. Po návratu do českých zemí se tedy Vojtěch ujal biskupského úřadu a nedaleko svého sídla, Pražského hradu, asi dva a půl kilometru nad ním, založil roku 993 první mužský klášter v Čechách. Původní zasvěcení našeho kláštera bylo svatému Benediktovi, Alešovi a Bonifácovi, patronům římského kláštera, v němž se stal Vojtěch mnichem. Patrocinium svaté Markéty je až pozdější záležitost. Vojtěch, Slavíkovec, ale v zemi dlouho nepobyl, v roce 995 u nás byli Slavíkovci vyvražďeni, a svatý Vojtěch tak zůstal v cizině a působil jako misionář po střední Evropě.

Čili biskup, mnich a ještě misionář.

Ano, zdánlivě to nejde dohromady. Mnich má být v klášteře a najednou je apoštolem

střední Evropy. Ačkoli o tom řada lidí neví, pastýřský úkol patří i k mnišství od počátku. Podívejme se do životopisu sv. Benedikta v druhé knize Dialogů papeže Řehoře Velikého. Co dělal Benedikt, když přišel na Monte Cassino nebo když zakládal další kláštery? Odstranil pohan-ské modly, postavil kapli svatého Martina a „zástupy vůkol se zdržující povolával k víře neustálým kázáním“. A trochu dále se píše: „Nedaleko kláštera byla vesnice, kde se kázáním Benediktovým obrátilo nemalé množství lidu od modloslužby k víře v Boha.“ A já myslím, že sv. Benedikt ty Dialogy papeže Řehoře Velikého velmi dobře poznal.

Navíc, vezměme si dějiny Německa. Germány obrátil na víru svatý Bonifác, jejich hlavní patron, benediktýn. Nemluvě o irských mniších z dřívější doby, kteří putovali Evropou, aby kázali evangelium. Vidíme tedy, že na počátku evropského křesťanství byli misionáři mniši. A svatý Vojtěch tento úkol vykonával i tím, že zároveň jako biskup kázal evangelium u nás, v Uhrách a v Polsku, kde nakonec zemřel mučednickou smrtí.

Tušíme, jaký byl jeho „pastorační styl“?

Těžko přesně usuzovat, ale metody benediktýnů v raném středověku byly velmi jednoduché. Postavili si klášter někde uprostřed pohanského lidu, kde zkrátka žili autenticky, jako mniši, slavili liturgii, a to přitahovalo zvědavce. Začalo se mluvit o víře a už začínala první evangelizace. Klášter navíc často kultivoval krajinu,

■ Břevnovský klášter, foto archiv kláštera,

tady u nás v Břevnově se nejdříve vysoušela bažina. Postupně se klášter stal samostatnou hospodářskou jednotkou, ještě s tou stránkou duchovní. Metoda benediktinů zkrátka nebyla nijak komplikovaná.

77 A dojdeme-li do současnosti, v čem vy rozvíjíte Vojtěchovy myšlenky?

Já mám takový pocit, že se nacházíme téměř úplně ve stejné situaci. V Praze 6 už sice není bažina, ale když si vezmeme českou společnost po stránce křesťanské, tak to také není nic moc. A opět nemýšlíme nic složitějšího, používáme tu starou metodu kláštera jako samostatné jednotky se vším všudy, jak po stránce hmotné, tak po stránce duchovní. Klášter je jakýmsi centrem, které přitahuje nejen zvědavce, ale i lidi se zájmem, a my toho využíváme k šíření evangelia. Neděláme žádné velké akce, ale každodenním běžným přístupem v malých věcech, bez velkých projektů, bez velkých řečí, tím běžným, co mniši dělají, se vlastně snažíme vydávat svědectví a šířit evangelium

v naší společnosti stejně jako v době Vojtěchově.

77 Kromě toho, že vydáváte svědectví, vydáváte i knihy.

Ano, tím navazujeme na naši další starou tradici. Křesťanských nakladatelství je dnes více, proto jsme se rozhodli, že se budeme úzce specializovat na to, co je nám vlastní, to znamená zpřístupňování pramenů mnišství. Od antiky až po středověk najdete autentické zdroje pro jakoukoli spiritualitu. Je to takový náš zvláštní úkol. Kdo jiný by to měl dělat než benediktýni?

77 Čili lze ducha benediktinské řehole shrnout tím známým „Ora et labora“ („Modli se a pracuj“)?

„Ora et labora“ je pozdější shrnutí ducha naší řehole, ale v původních řádových pravidlech se nevyskytuje. Řehole je rozdělena do velmi praktických kapitol provozního řádu a kapitol čistě duchovních. Na těch pravidlech je vidět, že svatý Benedikt

byl Říman a patricij, čili byl praktik, nebyl jako východní mystičtí otcové. Vezmeme si například uspořádání naší mnišské liturgie. Víte, že když se mluví o liturgii, může to být v církvi také příčina velkých sporů a velmi emotivních výstupů. Ovšem svatý Benedikt sice v poměrně dlouhém textu vypočítává, kdy a jak se máme modlit, ale na konci říká: „*Chceme však výslovně připomenout, že kdyby se toto schéma někomu nelíbilo, může si je uspořádat, jak soudí, že je to lepší.*“ A to se mi na tom líbí. Takováto moudrost je aplikovatelná nejen v mnišském životě, ale v celé církvi.

Naše řádové heslo je „*Aby byl ve všem oslavován Bůh*“ („*Ut in omnibus glorificetur Deus*“). Jenomže toto heslo nenajdete v žádném duchovním pojednání, v úvodu nebo v závěru. Je v kapitole o tom, jak se mají stanovovat ceny výrobků kláštera (úsměv). „*V cenách ať se neprojevuje neřest lakoty, ale prodává se vždy o něco laciněji, než mohou nabízet lidé ve světě, aby tak byl ve všem oslavován Bůh.*“

Homilie při diecézní pouti na Libici, 22. dubna 2017

Vaše Excellence, otče biskupe, milí poutníci, ctitelé sv. Vojtěcha,

v den svátku sv. Vojtěcha čteme evangelium o dobrém pastýři. Ten úryvek nás rychle přivede k pochopení doby Vojtěchovy i naší a mnoha jiných dob, protože všechny ty různé, dávné, nedávné, pradávné, ale dokonce i budoucí, jsou v jednom stejné. V podobenství je totiž jasné a stručně označeno kritérium Božího soudu a popsáno správné jednání. Pro nás je důležitější, než rozebírat dobu Vojtěchovu s jejími dobovými odlišnostmi, podívat se na dobu naši. V ní žijeme a v ní můžeme něco i měnit. Chceme-li změnit k lepšímu něco, co nás mrzí na časech Vojtěchových, musíme to udělat v naší přítomnosti. Naše dluhy vůči svatému biskupovi, Slavníkovci na Libici, jsou obrovské, protože narůstají přes tisíc let a patří k těm, které se nepromlčují. Občasné ukňourané a z části pokrytecké splátky se k dluhu přičítají. Je to trpký úvod, ale bez něho nelze zde kázat, protože bych se nedivil, kdyby nás z čista jasna – tak pro připomenutí – rozprášili rytíři z Blaníku, nebo odtud vypráskali cingulem vznětlivý sázavský opat.

Zamysleme se nad označením dobrý pastýř. Podobně říkáme dobrý hospodář, dobrý otec, dobrý člověk. Jsou to ustálená označení pro ty, kdo náležitě konají, co konat mají. Rozumíme těm označením a víme tedy, jak mají jednat. Opakem slova dobrý je špatný nebo zlý. Už tím nám náš jazyk říká něco velmi důležitého. Nejde totiž o úplná synonyma, i když je v mnoha případech můžeme zaměnit. Jsou však i případy, kdy to nejde, a vidíme jasný rozdíl. Špatný žák je něco jiného než zlý žák. Prvý je buď líný, což je horší, nebo hloupý. Druhý se může dobře učit, ale lže, podvádí, bije slabší děti, krade, atd. Co mají špatný a zlý významově společného? Ani jedno neznamena dobrý, právě

naopak. Rozdíl špatného a zlého je především v záměrnosti, špatný je potenciálně zlý, zlý je nutně i špatný. U všeho, co není obdařeno svobodnou vůlí, nemluvíme o zlém, ale o špatném. V Bibli Kristus říká, že dobrý strom nemůže nést špatné ovoce, ani špatný strom ovoce dobré.

☛ Mons. Petr Piňha stál před 30 lety, spolu s kardinálem Tomáškem, za Desetiletím duchovní obnovy národa

Vraťme se k dobrému pastýři, hospodáři, atd. Kristus se v dnešním Evangelii deklaruje jako pastýř dobrý. Dobrý pastýř nasazuje za ovce vlastní život, brání ovce, protože jsou to jeho ovce. Naproti tomu za mzdu najatý pastevec ve chvíli napadení prchne, protože, co je mu po cizích ovcích? Zachrání svůj život, a že vlci mnohé z ovcí zahubí a ostatní ovečky rozeženou a vženou je tak do zkázy, je mu jedno. Z textu vyznívá, že takový pastýř je špatným pastýřem.

Nebudu se příliš zabývat pány biskupy a spolubratry kněžími. Věřící i celá společnost znají i kritizují současný stav. Vidí, že biskupové jsou slabí a neodváží

se pozvednout berlu, protože ji používají jako opory, ne jako zbraně proti vlkům, ani jako nástroje záchrany ovcí. V pastevectví se oním horním zakrouceným koncem vytahovaly ovce za rohy či za obojek se zvonkem, když do něčeho zabředly. Stejně tak nepozdvihnou hlas, aby varovali a svolali svá stáda. Ustrašeným šepotem opakují moralistní fráze a uklidňují nás ze vši své autority, že vlci přicházejí navázat s ovceci dialog.

Daleko více chci upozornit, že vedle špatných pastýřů jsou špatní hospodáři, kterým vůbec nezáleží na statku ani na ovcích. Jde jim jen o vlastní prospěch. Dokud se neobjeví vlk, naplní obstojně jesle dobytka a ovčím, naplní necky prasatům a misky psům a kočkám, drůbeží bohatě nasypou a dělníkům dopřejí plné pekáče masa a buchety, džbánky v hospodách a drobotině sušenky. Všichni jsou užiteční a dá se z nich odšťihávat vlna a vydojit mléko i s duší. A když pak vyjde ten sobecký velepodvod najevo, uteče úspěšný, ale špatný hospodář někam na ostrovy věčného mládí. Zplundrovaná země a důvěřiví hlupáci v ní ho nezajímají. Byl to přeci společný statek, na kterém jsme pracovali – a uznejte, že já už jsem si svoje odpracoval, je řada na vás.

Zamyslete se sami nad tím, proč máme špatné pedagogy, kteří se nezajímají o dobro dětí. Proč máme špatné rodiče, kteří o děti nedbají, proč se z nemocnic staly opravárny, ze starobinců čekárny na smrt, proč se bojíme vyjít večer z domu a nedovoláme se spravedlnosti, proč je najednou tolik zlých lidí? Odpověď je velice snadná. Protože nejsme dobří lidé. Ne nutně zlí, ale zkažení. To je prosté konstatování. Velmi přesné a velmi realistické.

Ale není to zcela pravdivé. Rozhlédněte se, kolik je tu lidí? Nějaká hrstka vymírajících podivínů? Ne, je tu zástup lidí, kteří jsou

dobří a věrní. Jistě, jsme unaveni, jsme rozptýleni, jsme napadáni strašlivými šelmami, jsou místa, kde jsme zabíjeni. Ale to není nic nového. Naše doba se nám zdá horší než jiné, protože ji prožíváme. O těch minulých jen slyšíme. Byly občas tak hrozné, že to ani nechceme slyšet, a pak se ovšem nemůžeme ani poučit. Ale i to víme my všichni, kteří jsme tady, a daleko větší zástupy těch, kteří by se s námi rádi spojili prostřednictvím médií. Jenže média tu nejsou, protože tu nečekají nic zlého a špatného. Škoda, řekl bych jim: Udělejte teď panoramatický záběr a pak jděte pomalu od tváře k tváři. Potřebujeme to, potřebujeme vidět, že jsme, jací jsme a kolik nás je. Ale postačí, když se rozhlédnete sami.

Mám ještě jeden pádný důvod pro naši naději. Je to poukaz k tomu, že biskup Vojtěch, kterému jsme tolikrát ublížili za

Chceme-li změnit k lepšímu něco, co nás mrzí na časech Vojtěchových, musíme za to vzít v naší přítomnosti.

jeho života, a tolikrát ho zklamali a odmítli v dalších dějinách, nás nikdy neopustil. Uvědomil jsem si to, když jsem vzpomínal na mezníky našich dějin, které už jsem sám zažil. Letos slavíme den sv. Vojtěcha již 1020 let. Před 20 lety v roce 1997 jsme vojtěšské milénium slavili v tehdy mladé svobodě. Před 30 lety v roce 1987 vyhlásil František kardinál Tomášek Desetiletí duchovní

obnovy národa. Země se definitivně probudila a nastoupila cestu ke svobodě. Před 40 lety v roce 1977 byla podepsána Charta 77. Před 70 lety v roce 1947 při 950. výročí Vojtěchovy smrti byla nesena jeho lebka celou zemí. Bylo to rok před únorovým nástupem rudé diktatury.

Právě tak tu stojí mezi námi dnes. Ne, opravdu nejsme sami. Stojí zde se svým nárokem, se svým právem, se svou vzdělaností a rozhledem. Neříkejme, co čekáme od něho. Ví to. Ptejme se, co on žádá od nás. To tady na místě vědí asi všichni. On, už podle jména Útěcha vojů hledá svou korouhev. Pozvedněme svá srdce, zvedněme hlavy, abychom ji vysoko vztyčili a šli s ním a za ním z doby všelijak zlé k dobám klidnějším a lepším.

prof. PhDr. Petr Pitha, CSc.)

U základů kostela na hradišti v Libici

Bratři a sestry, stojíme na jednom z míst, která jsou základním kamenem naší dějinné paměti a často i naší národní kultury. Vždy, u všech národů, jsou to více místa krvavá a tragická, než místa takto nepoznamenaná. I toto místo mohlo k nim patřit. Stojíme totiž u půdorysu kostela vystavěného v míru, k chvále a slávě Boží. Mohli jsme sem přicházet

jako k památnému chrámu v místě, kde žil a v dětství jistě i ministroval Vojtěch, syn knížete Slavníka, a rád se vracel k jeho oltáři i jako biskup, prvý z české krve. Nestalo se tak.

Stojíme na místě hrůzného činu. Obec byla obklíčena, sváteční den zneuctěn, všichni obyvatelé do jednoho zabiti, domy i kostel spáleny. Ráno – radostné

společenství, chystající se oslavit velký svátek v kvetoucí obci. Večer – kouřem a krví napojená zem žalující k nebesům. Nemohu nevzpomenout, že letos to bude 75. let, kdy podobně skončily Lidice. Až se člověku sevře hrdlo, když pomyslí, že i ve jménu jsou si ta místa podobná.

Dějinná paměť není něco knižního, i když je v knihách zaznamenána. Je to něco, co si nejenom předáváme z generace na generaci, ale co je v nás vepsáno. Proto také, když se sem vracíme, nemůžeme tu jen tak položit věneček, pokývat hlavou, pomodlit se a zase jít. Jsme, jak už jsem řekl, u základů. V daném případě u základů kostela, který máme znovuzbudovat a chránit, protože jen v takovém chrámu, na kterém se podílíme a tvoříme svým životem kvádry jeho sloupů, které jako z kořenů vyrůstají v pevné kameny, aby nesly nádheru klenby, můžeme žít v míru.

prof. PhDr. Petr Pitha, CSc.)

Nenechat hodnoty zubu času

Před 45 lety se otevřel prvním návštěvníkům **Veselý kopec**. S jeho zakladatelem **Lud'kem Štěpánem** jsme usedli na lavičku u náhonu veselokopecského mlýna, po modrém nebi nad námi pluly bílé obláčky, ptáci vyzpěvovali a mírný větřík občas pohladil naše tváře. Ta chvíle byla přímo idylická. Pro vzpomínky i pro vyprávění muže, který do kraje pod Železnými horami vrostl pevnými kořeny a umí tak krásně vyprávět...

Možná vás překvapí, že Veselý kopec se tak odedávna opravdu jmenuje. Jeho název se údajně váže k roku 1302, kdy král Václav II. se svou družinou dokončil kolonizaci této části Hlinecka. Já jsem se sem poprvé dostal v roce 1968, když jsem procházel různá místa a posuzoval možnost umístění lidových staveb, které bylo třeba zachránit přenesením. Tady jsem věděl, že stával mlýn s pět set metrů dlouhým náhonem. Jenže místo mlýna tady byl olšový remíz. V roce 1909 totiž vyhořel a než jeho zbytky stačili srovnat se zemí a vytvořit pastvinu, jak Pilných původně měli v plánu, místo zarostlo stromy. Jenom historické podklady a mapy dávaly tušit, kde mlýn přesně stál. Voda k němu netekla, náhon byl po sedmdesáti letech zpustlý a zarůstal. Ale právě jeho existence, a zbytků mlýna, hodně přispěly k tomu, že jsem se rozhodl pro umístění ohrožených objektů tady na Veselém kopci.

Dalším důvodem bylo jeho zasazení v krajině. Udělal jsem si tenkrát bodovací tabulku, abych posoudil, které ze zvažovaných míst by bylo nejvhodnější. Tady bodoval mlýn s náhonem a usedlost Pilných jako nejstarší v celých Železných horách. Stála tady pazderna (suška lnu) a haltýř, drobná stavba určená ke chlazení potravin tekoucí vodou, historická obdoba ledničky. Poslední roubený haltýř na Českomoravské vrchovině, který se zachoval ze stovek mlíčníků, které byly zapotřebí při

usedlostech. Jako stavař jsem oceňoval, že je to jižní svah, který bude brzy ráno po vydatných letních rosách vysoušen jižním sluníčkem. To je pro dřevěné stavby a střešní krytiny velmi důležité. Vhodná byla také poloha, uzavřená panoramatem hlineckých Hradišť (dvou památných vrchů) a Studnického kopce, což krajině dodává až vznešený ráz. A samozřejmě potůček, který teče pod Veselým kopcem, i nedaleká Chrudimka. To všechno dohromady způsobilo, že Veselý kopec vyhrál při uvažování, které místo využijeme pro tu uvažovanou expozici ohrožených lidových staveb. V neposlední řadě to byla také přízeň tří zdejších rodin – Pilných, Chmelařů a Fousků, které nás v tom podporovaly a umožnily se tady usadit.

„Málokoho by tenkrát před bezmála půl stoletím napadlo, že tam, kde si Železné hory podávají ruce se Žďárskými vrchy, vznikne muzeum v přírodě. Luděk Štěpán měl při jeho výběru opravdu šťastnou ruku. Návštěvníci dodnes obdivují, jak přirozeně a příjemně zároveň areál skanzenu působí.

Vůbec jsme nespekulovali, že se Veselý kopec stane mimořádně vyhledávaným místem. Cílem bylo zachránit to, co by nenávratně zmizelo. Čtrnáctiboká stodola, jediná ve střední Evropě. Vodní olejna, varna povidel, stoupa na tlučení trísla (přípravky z kůry stromů, používá se v koželužství). Nenechat je zubu času,

o to šlo. Že to jednou bude nejnavštěvovanější památka v Pardubickém kraji, to by nás ani ve snu nenapadlo.

„Nejen hodiny dobrovolné práce, láska k historii a úcta k odkazu předků byly na začátku toho, co dnes známe jako Soubor lidových staveb Vysočina. Lud'ku Štěpánovi se také podařilo získat pro svou vizi báječné lidi. Mezi prvními byla PhDr. Ilona Vojancová. Na návrhu topného systému ve mlýně pracovala ještě v době studia etnografie. Bylo to osudové setkání. Život předků na Horácku se stal jejím životním tématem. Expozice na Veselém kopci koncipovala tak, aby návštěvníci získali představu o proměnách života na českém a moravském Horácku, Chrudimsku a Nasavrcku od poloviny 19. do poloviny 20. století.

V polovině 70. let minulého století jsme se rozhodli přenést na zdejší mlýniště náhradou za původní mlýn postavený před rokem 1580 náhradní objekt. Po podrobném průzkumu vodních děl na Chrudimsku jsem zjistil, že roubený mlýn prakticky stejných rozměrů a vybavení se nachází v Oldřeticích. Měl také jedno obyčejné české složení a jeho majitelé manželé Burešovi souhlasili. Mlýn, resp. mlýnici jsme úspěšně přenesli. Obytná část je roubená znovu, ta se přenést nedala. Do mlýna jsme umístili tyčovou stoupu. Ta tady bývala podle vodní knihy. Je jedinou stoupou

na výrobu krup s vodním pohonem u nás. Mlýn odborníci řadí na druhé místo v žebříčku nejvýznamnějších starých českých mlýnů. První jsou Hoslovice u Strakonice.

Laik, okouzlený nenápadným půvabem mlýna i dalších na Veselý kopec přenesených objektů, ani netuší, jak složité bylo je vytipovat a přemístit. Transfer objektů se tomu odborně říká.

Objekt, pokud je roubený, tak se nechá rozebrat trám po trám. Před tím se ovšem musí důkladně zdokumentovat, zaměřit jednotlivé trámy, všechny prvky očíslovat, čísla zanést do dokumentace a poté, co se rozložený přenes na nové místo, se zase podle těch čísel a dokumentace skládá. Poškozené nebo škůdci napadené prvky se musí vyměnit. Je to docela věda, ale všechny překážky a problémy se daly překonávat nadšením, touhou to dokázat. Jenom na okraj. Když jsme s přenosy začínali, museli jsme si udělat kovové štítky s čísly na jednotlivé trámy. Ale než se tak stalo, bezvadní tešaři pan Málek a pan Pilarš to dělali svým způsobem. Vzali olejovou barvu a velkými čísly ty trámy označili. Některé jsme pak nechali na sýpce vstupního objektu jako doklad té upřímné počáteční snahy nic nepolést.

Co je z toho transferu nejsložitější? Začátek. Vytipování vhodného objektu. Potom příprava dokumentace a také výběr místa. Málokdy je objekt na novém místě tady na Veselém kopci v úplně identickém prostředí, ze kterého jsme ho přenesli. Takhle se to povedlo nejen u mlýna, ale i u chalupy z Herálce pod Žakovou horou. Ta byla v takovém svahu, jako je

dnes umístěná tady. Vzpomínám, že když se rozebírala, ze stropu padaly hromady jílů. Vypádal i ze spár mezi trámy. My to museli vytahovat, trochu očistit a připravit k převozu.

Jako snad u všeho lidského počínání, také v příběhu Veselého kopce hrály svou roli šťastné náhody. Také o tom mně Luděk Štěpán toho letního dopoledne na lavičce u mlýnského náhonu vyprávěl.

Když jsme se chystali na transfer mlýna, dělal jsem studii o vodních dílech na Chrudimsku. A při tom jsem zjistil, že neexistuje žádná vodní olejna, kterou by bylo možné do skanzenu umístit. Je to jedna z typických technických památek Vysočiny, lisoval se v ní len. Všechny byly zničeny za první republiky, nebo skončily nejdéle za druhé světové války. Ale, co čert nechtěl ... Jel jsem jako silničář služebním autem přes Čertovinu. Byla chumelenice, o jaké se říká, že se čerti ženili. S trochou nadsázky přiznám, že když mě v tom nečase stávl na krajnici stojící myslivec, vzpomněl jsem si, že čerti se nejčastěji přestrojovali za myslivce. Ale zastavil jsem, chlap sednul do auta, děkoval, slovo dalo slovo a on se mě najednou zeptal, jestli neznám pana Štěpána z Hlinska. Byl hrozně překvapený, když jsem ho ujistil, že sedí vedle něho. On měl úkol od pana Lopoura, žijícího v té době v Přelouči, mi oznámit, že nám dá k dispozici vodní olejnu v Damašku u Pusté Rybné. Poslední olej se tam z lněného semene lisoval v roce 1936. Jakmile jsem přijel domů, hned jsem panu Lopourovi volal. Vyličil, jaké součásti tam jsou, a mně bylo jasné, že olejnu máme. Pak už to šlo ráz na ráz. Tak se do skanzenu

dostala dnes jediná zpřístupněná vodní olejna v republice.

Veselý kopec se za roky své existence stal živou učebnicí regionální historie, místem vyhledávaným turisty od nás i za zahraničí, oblíbenou kulisou filmařů.

Několikrát jsem se sám sebe v duchu ptal, proč z toho nejsem nadšenější. Proč necítím víc hrdosti a zadostiučinění. Možná to tlumí ta obrovská spousta starostí a dřiny, s těmi lety spojená. Byly těžké okamžiky smutku a proher, když se nedařilo. Ale, přiznávám, byly také okamžiky velké radosti a vítězství. Třeba když jsme obnovovali mlýnský náhon. Na to vzpomínám skutečně moc rád. Dokončili jsme malý jez na potoce, vzedmula se voda a už tekla do náhonu. Před tím jsme ho za sucha upravili, vykáceli náletové keře na březích. A teď ta voda pomalíčku postupovala, jakoby váhala. Každý kořínek a každá větvička ji brzdily. Byly tady s námi děti z Dřevíkova, byl teplý letní den, jako je ten dnešní, a bosými nožičkami té vodě dělaly cestu. Trvalo to dvě, možná dvě a půl hodiny, než jsme ji dostali k vodnímu kolu. Když se pak začalo točit, bylo to nad všechny fanfáry světa!

Už řadu let teče znovu voda náhonem k veselokopeckému mlýnu. Ptačí sbor usazený na větvích stromů na jeho březích prozpěvuje „Dej nám Pán Bůh zdraví v tom chrudimském kraji, dej nám Pán Bůh dej!“ Jenom zakladatel skanzenu už ho neslyší. První ředitel Souboru lidových staveb Vysočina Luděk Štěpán zemřel letos v květnu ve věku nedožitých 85 let.

Bydlení indiánů – redukce Santa Trinidad

Ukázka interiéru kostela Jesus de Tavarangué v Paraguayi

Jezuitský stát hudby

V dubnu letošního roku uplynulo 250 let od ukončení projektu, který nemá v dějinách křesťanství obdoby. Rok 1767 totiž znamenal zánik tzv. **redukci**, které na jihoamerickém kontinentu existovaly přes 150 let. Společenské uspořádání v intencích Tovaryšstva Ježíšova je i dnes podnětnou inspirací nejenom pro ekonomy či sociology. A ani čtvrtina tisíciletí od politického kalkulu neubrala na někdejší slávě originální samosprávy, kterou každý návštěvník této části světa vnímá i v 21. století.

Brzkému příchodu jezuitů do Ameriky po jejím objevení v roce 1492 nenapomáhala jen jejich nedávná doba založení v roce 1534 (schválení Svatým stolcem 1540), ale i přímá poslušnost papeži, který byl rovněž představitelem Papežského státu (trval do roku 1870) s různým územním zájmem. Proto první jezuité přicházejí do Španělské Ameriky, a to konkrétně do dnešního hlavního města Peru Limy v dubnu 1568. V té době už na sedmdesát let objeveném území působili dominikáni, františkáni, augustiniáni a mercedáři. Do portugalské Brazílie sice připluli už v roce 1549, to však v našem tématu nehraje podstatnou roli.

Předznamenání pozdějších slavných redukci nacházíme u jezera Titicaca

v oblasti dnešní peruánské Juliace, kam první jezuité přišli už v roce 1576. Je dobré vědět, že k původní misionářské aktivitě jezuitů nepatřila správa farností. To se změnilo právě u břehů onoho jezera.

Česká stopa v Jižní Americe

Než se začneme věnovat samotným redukci, je rovněž třeba zmínit, že v 17. a 18. století odešlo z tehdejší české jezuitské provincie (založena 1623) na tři desítky misionářů. Tak například Jan Kraus z Plzně byl architektem kostela San Ignacio v Buenos Aires. Z území dnešní diecéze Hradec Králové (založena 1664) pocházeli páteři Jan John z Jaroměře a Jindřich

Kordule z Běstviny. Dále P. Jan Baptista Neumann byl zakladatelem první tiskárny na území redukci. Z Kladska pocházeli P. Josef Klein a br. Heinrich Peschke. Evropská trasa cesty misionářů vedla většinou do italského Janova. Ve španělském Cádizu se pak na odplutí do Buenos Aires čekalo i několik měsíců. Plavba samotná trvala v průměru přes tři měsíce a vyšla na 2000 tolarů za osobu.

První redukce vznikají mezi řekami Iguazú a Paraná v letech 1609–1612. Čítaly na 5000 indiánských rodin. Později jádro jezuitského státu tvořilo 33 redukci kmene Guaraniů. 11 při řece Paraná v dnešní Paraguayi, 7 při řece Uruguayi na území dnešní Brazílie a 15 ve východní Argentině v teritoriu Misiones.

Každou redukci spravovali jeden nebo dva páteři placení státem. Ostatním je zůstával život z výnosů estancií. V čele stál corregidor s městskou radou. Pracovní povinnost, která byla rozplánována na celý rok, platila pro všechny s výjimkou dětí, starých a nemocných. Po deváté hodině večerní dohlížela policie, aby nikdo nevycházel z domu. Stěhování z jedné redukce do druhé nebylo možné a bez licence nebylo možné žít mimo redukci. Tresty pro delikventy vynášel soud za předsednictví pátera. Uložené tresty se týkaly od půstu přes několikadenní vězení (maximálně 10 měsíců) až po výprask metlou. Neexistoval trest smrti.

Jádro jezuitského státu tvořilo 33 redukci

Pūdorys redukce se řídil stanoveným plánem. Střed tvořilo náměstí s kostelem. Na jedné straně náměstí se nalézal hřbitov, na druhé straně fara, která sloužila i jako škola. Rovněž nechyběl útulek pro vdovy, nemocnice a hospodářské budovy. Samotné bydlení Indiánů tvořily přízemní nebo jednoposchodové domy, které stály okolo náměstí v pravoúhlém uspořádání. V 18. století se z redukci stala působivá barokní města, jak je patrné ještě i dnes. Od roku 1681 se však uzavřely okolnímu světu. To znamenalo zákaz pobytu na delší dobu než tři dny pro všechny cizince, Španěly, černochoy, mulaty a mestice. Obchodování mohlo probíhat jen v tzv. tambu, tzn. mimo obec a za přítomnosti pátera.

Každá redukce měla jeden regiment jezdecký a až čtyři regimenty pěchoty. Důvod byl prostý. Nepřátelé byli z řad dalších kolonizátorů – zvláště tzv. bandeirantů, kteří dodávali indiánské otroky na brazilské trhy. Dalšími nepřáteli byli pak místní šamani, kteří se nechtěli smířit s christianizací. Vrcholem jejich nesouhlasu byl kanibalismus, když jejich oběťmi byli novokřtenci z redukci. Oba ataky měly svou kulminaci v druhé polovině třicátých let 17. století.

Základem hospodaření byla půda a dobytek. Tubambaé čili půda, která patřila

Bohu a byla obdělávána kolektivně obvykle jeden až tři dny v týdnu při osmihodinové pracovní době. Třetina byla královským tributem, třetina byla na nákup soli, léků a podobně, prostě pro potřeby misie. Poslední třetina byla rezervou. Avambaé, tzn. ostatní půda pak sloužila k obživě rodiny. Na obecní půdě se pěstovala pšenice, kukuřice, manioka, brambory, cukrová třtina, luštěniny, rýže, bavlník, káva, tabák a yerba.

Indiáni pluh zapálili, vola opekli a snědli

Obecní pozemky vykazovaly vysokou produktivitu, rodiny však svou půdu obdělávaly bez většího zájmu. Před misijnáři stál nelehký úkol, jak se vypořádat s leností Indiánů, kterým, jako ostatně všem loveckým etnikům, je zájem o soukromý majetek docela cizí. I práce na malém poličku, které nebylo větší než patnáct kroků, byl problém. Jihotyrolský jezuita P. Antonius Sepp zmiňuje, že sotva vyorali jednu brázdou, tak po celý zbytek dne leželi v sítích zavěšených mezi dvěma stromy. A pokud jim páteři zapůjčili vola s dřevěným pluhem, tak pluh zapálili, vola opekli a snědli.

Lidé z kmene Guaraní dodnes milují hudbu. Nepřekvapuje tedy, že v redukci začala znít po celý den. Už po ranní mši sv. se odcházelo na obecní pozemky za zvuku píšťal, bubnů a pochopitelně zpěvu. Kapely, které postupně začaly vznikat, měly ve svém repertoáru dokonce i německé pochody či italské opery. Zmiňovaný páter Sepp naučil Indiány hře na harfu, trubku, šalmaj, klavír a také odlil první zvony. Švýcar Martin Schmiedt pak postavil v misiích první varhany. Není proto divu, že paraguayským redukci se dostalo i dalšího originálního označení, konkrétně „stát hudby“.

Kromě lásky k hudbě vynikali Guaraní i rukodělnou dovedností. Jezuité proto mohli v redukci zavést centrálně řízenou a dobře vedenou řemeslnickou výrobu. Z Indiánů se stali zruční kováři, zámečníci, truhláři, tesaři, koláři, zbrojníci, ale i výrobci hudebních nástrojů,

(Knižní tipy

Karmelitánské nakladatelství

www.ikarmel.cz
Komenského 328, 509 01 Nová Paka
Velké nám. 36, 500 01 Hradec Král.
zasilky@kna.cz, tel. 384 420 295
www.kna.cz/prodejny

Hana Pinknerová

Život v tempu andante

V krátkých zamyšleních se autorka s nadhledem středního věku dělí o vlastní zkušenosti a prožitky. Když svůj život prožíváme ve zrychleném tempu, zdaleka nestihneme prožít dar okamžiku. Brož., 108 s., 189 Kč

DOCAT

Sociální nauka církve pro mladé

DOCAT je srozumitelné přetlumočení nauky o společnosti a sociální nauky. Zvláště mladé lidi by mohl DOCAT pobídnout k tomu, aby si tyto významné dokumenty přečetli celé a orientovali se ve svém životě podle principů pravdy, spravedlnosti a lásky váz., 320 s., 399 Kč

slévači zvonů, řezbáři, sochaři, mědirytcí či zlatníci. Hudbu z nástrojů vyrobených v 17. a 18. století v Jižní Americe bylo často slyšet na dvorech evropských panovníků. Na území redukci rovněž však vznikaly mlýny na cukrovou třtinu, koželužny, tkalcovny, ale dokonce i sklárny a loděnice. Podle nemála svědectví byli Indiáni z redukci lépe oblečení než španělští kolonisté. Výrobky se považovaly za společné vlastnictví, které rozdělovali páteři, a přebytky se prodávaly. Není možné nezmínit, že redukce postrádaly žebráky.

Ojedinělý vzestup redukci byl výsledkem mistrné manažerské práce členů Tovaryšstva Ježíšova. K tomu ještě napomáhalo i zvýhodněné postavení misí vůči ostatním kolonistům v podobě oproštění od daní, dále pak vlastnictví velkého počtu člunů, mul nebo vozů a pochopitelně rozsáhlé propojená síť samotného řádu, ať už mezi redukcemi nebo i v rámci tehdejší infrastruktury.

„Válka sedmi vesnic“ předznamenala konec

Hovězí dobytek, který se i dnes pase všude kolem po celé Paraguaji, poskytoval kromě masa i kůži, lůj a mléko. Máslo se takřka nepoužívalo.

Začátek 18. století však zaznamenal jednu zásadní změnu – kupování černošských otroků, zvláště na území dnešní Argentiny a Uruguaye. V roce 1716 spotřebovalo 33 redukci se 121 000 obyvateli

Ⓜ Křtitelnice v kostele Santa Trinidad v Paraguai

na 100 000 kusů hovězího dobytka. Nyní se museli redukce uspokojit s polovinou. Euro-americký obchodní vývoj na počátku 18. století přinutil totiž redukce k, do té doby neznámému, vlastnímu chovu dobytka za pomoci černošských otroků. Třeba v roce 1710 měla estancie v Asunción celkem 570 otroků.

„...sám superkritik katolicismu Voltaire se vyjádřil, že jezuitské redukce byly triumfem humanity

Druhou ne úplně zvládnutou oblastí redukci jsou častokrát opakující se nehygienické podmínky. Třeba v roce 1719 žilo v tehdejších 30 redukcích 107 725 duší, a to po ztrátě 17 000 Indiánů, kteří zemřeli na epidemii neštovic. V roce 1738 žije v 30 redukcích 141 182 obyvatel, přičemž v roce 1740 je jich jenom 87 926. Třetí oblastí pak absence výchovy jezuitského dorostu z řad Guaranínů.

Předznamenáním konce jezuitského státu byl tzv. válka sedmi vesnic v roce 1751, která byla obranou reakcí proti dohodě mezi Španělskem a Portugalskem. Na odstoupeném španělském území se však nacházelo sedm redukci. Ty ležely severně od řeky Ibicui a 30 000 indiánů mělo být přesídleno na západní břeh řeky Uruguaye, přičemž každá redukce měla dostat odškodné ve výši 4000 pesos. Intervence místokrále, guvernérů, biskupů a jezuitů samotných o vyjmutí redukci z bilaterální územní dohody byly neúspěšné. Generál řádu poslal do dotčené oblasti zvláštního komisaře. Avšak ani to odporu ze strany redukci nezabránilo. Konečné společné tažení Portugalců a Španělů v roce 1756 znamenalo nejen obsazení redukci, ale i tvrdou kampaň proti jezuitům v řadě evropských zemí. Povstání Guaraniů popsal jeho velitel, rodák z Čekanice u Blatné, P. Tadeáš Enis.

Portugalský premiér markýz Pombal prosazoval podobně, jako tomu bylo i v řadě dalších tehdejších zemí Evropy,

osvícenský absolutismus, ve kterém pro Tovaryšstvo Ježíšovo nebylo místo. Válka sedmi vesnic byla využitou příležitostí pro vykázání jezuitů z Portugalska v září 1759. Na Starém kontinentu tím začalo období postupně silících snah a zájmů o zrušení řádu. 29. ledna 1767 rozhodla královská rada o vypovězení jezuitů ze Španělska a 2. dubna i ze všech španělských kolonií. 21. července 1773 podepsal papež Klement XIV. bulu o zrušení Tovaryšstva Ježíšova. Jedinými státy, které zrušení řádu neakceptovaly, byly pravoslavné Rusko a protestantské Prusko.

Odchod jezuitů z redukci probíhal po etapách od léta 1767 do léta 1768. Příčinou bylo i hledání světských kněží, dominikánů a františkánů, kteří měli nahradit 78 jezuitů, kteří častokrát i ve vězení čekali na loď do Evropy. Nově příchozím duchovním se však porozumění ze strany Indiánů nedostalo a do deseti let redukce opustili. Indiáni se pak buď vrátili do pralesů, nebo odešli do měst, kde se uchýlili jako řemeslníci. Jen těžko se vyrovnávali s hamižností úředníků dosazených do redukci.

Jezuitský stát fungoval a prosperoval

V roce 1814 papež Pius VII. řád jezuitů obnovil. Resuscitace redukci však už nikdy nenastala. Nepochybně však v Jižní Americe 17. a 18. století fungoval a prosperoval první „stát“, kde domorodci měli do značné míry samosprávu. V těchto jihoamerických misiích Ježíšových tovaryšů fungovala všeobecná školní docházka, během které se kromě jiného Gauranínové naučili španělsky a latinsky. A samotný superkritik katolicismu Voltaire se vyjádřil, že redukce byly triumfem humanity.

Pokud laskavého čtenáře text oslovil, zbývá snad už jenom jediný, a to doporučit film *Misie* z roku 1986.

Martin Lanži

Podle: ROEDL B.: Dějiny Paraguaye, Lidové noviny 2012, str. 71 - 88

Vzpomínka na otce Františka Skřivánka

Ve čtvrtek 11. května jsme se dozvěděli smutnou zprávu, že zemřel P. František Skřivánek, donedávna děkan v Golčově Jeníkově. S jeho odchodem jsem si ještě více uvědomil, jak mě ovlivnil. Dovolím si proto být osobní a pokusit se sdělit několika myšlenkami svůj pohled na jeho život a působení. Když jsem se s panem farářem (jak jsme ho oslovovali) Skřivánkem poprvé setkal při jeho příchodu do farnosti Golčův Jeníkov, byl jsem ministrantem končícím základní školu. Dobře si pamatuji jak na jeho osobitost, tak na jeho důraz, aby vše co dělal, bylo uděláno pořádně – v liturgii, v jeho promluvách, při opravách svěceného majetku a také v tom, jak žil. Ve svých aktivitách postupoval vždy promyšleně a dlouhodobě sledoval své cíle. Dodnes mám v paměti nácviky liturgie, především na velikonoční triduum. Velkou a celoživotní inspirací pro mne byly jeho nedělní promluvy, které byly vždy pečlivě připravené a šly k jádru věci a k podstatě naší křesťanské víry. I stejná témata dokázal vždy rozvíjet novým způsobem.

P. Skřivánek se vyznačoval životním realismem, ale zároveň schopností vidět „znamení doby“ a správně odhadovat budoucí vývoj. Svým způsobem měl pro rockového ducha a proto se svými názory ne vždy sklízel pochopení okolí. Zároveň ale byl patrný jeho hluboký základ, především ve víře, která nikdy nebyla nějak okázalá, ale spíše strážlivá a civilní. Také je nutno vyzdvihnout jeho věrnost Církvi, jejímu učení i tradici – i když někdy pohled na učení Církve přinášel pro někoho méně obvyklým způsobem. To lze vyčíst i z jeho knihy Tušení obrysů křesťanství.

V celém životě Františka Skřivánka se projevovala nesmírná pracovitost a houževnatost. Zvlášť se to projevilo na sklonku jeho života, kdy přes velké zdravotní

obtíže byl stále činnorodý a věrný své kněžské službě. Dokladem je i to, že když do kněžského domova (kde pobýval na sklonku života) dostal psací stroj, dokázal během necelého měsíce dopsat ještě třináct kapitol ke své poslední knize.

Jako farník jsem se s P. Skřivánkem setkával necelých deset let a pak už jen při návštěvách rodné farnosti. Ale vždy to bylo radostné a inspirující. Jsem rád, že jsem ještě zažil dobu, kdy jsme se společně sešli u oltáře a ve službě Církvi a že uspokojení ze vzájemného setkání bylo oboustranné. Když jsem se s ním o vánocích před jeho odchodem z Golčova Jeníkova loučil, nevěděl jsem, že je to naposled. Jeho odchod mne vnitřně zasáhl a zůstává lítost, že již nebudu moci naslouchat jeho moudrým myšlenkám. Na závěr své vloni vydané knihy P. Skřivánek vyslovuje přesvědčení, že splnil své životní poslání a vyjadřuje pocit, který souzní se slovy Simeonovými: „Nyní, Pane, můžeš propustit svého služebníka...“. Věřím, že skutečně dokonal svoje životní dílo a při bolesti z jeho odchodu je pro mne posilou víra ve společenství svatých, společenství víry, naděje a lásky, které nemůže přervat ani smrt.

Pavel Starý)

(Knižní tipy

Nakladatelství Portál

Portál, s. r. o., Klapkova 2, 182 00
Praha 8, t. 283 028 111, www.portál.cz
FB: nakladatelstvi.portál

Guy Gilbert

Ať se ti život povede!

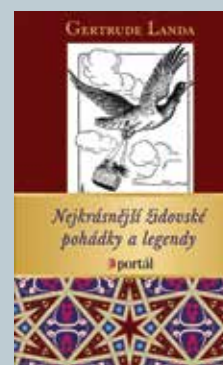
Rady pro každý věk – od mladých
po dinosaury

Autor nabízí opěrné body všem, kdo chtějí dát smysl své existenci, ať jsou jakéhokoli věku, v jakékoli rodinné situaci. Rozvíjí reflexe protkané příběhy ze života, odpovídá na otázky, jak si poradit ve společnosti, jak být sám sebou. Ukazuje možnosti, jak odhalovat krásu světa, pocíťovat radost z bytí. Brož., 88 s., 159 Kč

Gertrude Landa

Nejkrásnější židovské pohádky a legendy

Půvabná knížka je souborem starých židovských pohádek a legend, krásně převyprávěných pro anglické prostředí spisovatelkou Gertrude Landovou. Dílo se v anglosaském světě stalo klasickým a je stále vydáváno. Váz., 320 str., 257 Kč

Hudební léto v Heřmanově Městci

XIII. ročník mezinárodního festivalu probíhá až do srpna v kostele sv. Bartoloměje

Oblíbené heřmanoměstské Hudební léto bylo zahájeno. Letošní ročník má ambici přiblížit posluchačům hudbu období klasicismu v rozmanitých podobách. Současně si připomínáme významné 190. výročí úmrtí Ludwiga van Beethovena. Nit klasicismu se potom vine celým festivalem. Zcela unikátní stopu potom v letošním ročníku zanechal romský soubor prezentující nejen hudbu romské kultury, ale i jazz či moderní aranžmá světových klasiků. Výběrem interpretů chceme ukázat, že krásná hudba a její provedení obohacuje generace posluchačů bez ohledu na národnost, kulturu či tradice. A to jak autorským výběrem repertoáru, tak i výběrem interpretů.

červen

Zahajovacím koncertem v neděli 11. června bylo připomenuto právě výročí vídeňského klasika Ludwiga van Beethovena a to s laureátkou mezinárodní hudební soutěže Pražského jara, klarinetistkou **Annou Paulovou**. Společně s **Komorní filharmonií Pardubice** uvedla Mozartův klarinetový koncert A dur a zazněla Beethovenova Symfonie č. 1 C dur. Abychom dostáli slovům v úvodu, koncert řídil indický dirigent **Debashi Chaudhuri**.

V rámci externího koncertu jsme 25. 6. zavítali opět na nádvoří heřmanoměstského zámku, kde se představil světově proslulý slovenský soubor **Cigánski Diabli**. Unikátní projekt nabídl hudební aranžmá skladeb klasiků, jako jsou J. Brahms, N. Paganini či G. Bizet v ohnivém spojení s hudebními žánry etno, world music, jazz, cikánská hudba,

flamenco a mnohé další. Byli jsme svědky jedinečného stylu známého jako „Gypsy Devils Style“.

červenec

První červencový koncert bude ve znamení dechových nástrojů. Sílu skvostů klasicismu uvede 9. 7. **Žestový kvintet hudby Hradní stráže a Policie ČR**.

Duchovní písně a árie od tvůrců mimo jiné z období klasicismu budou 23. 7. v repertoáru předního českého barytonisty, sólisty Národního divadla v Praze i Brně **Romana Janála** a vynikajícího českého varhaníka **Václava Uhlíře**.

srpen

K filosofii festivalu od jeho počátku patří také dávat prostor mladým začínajícím uměleckým nadějím. V rámci Hudebního léta vystoupí po dvou letech opět vynikající studenti z řady států celého světa.

Koncert účastníků Mezinárodních smyčcových kurzů v Litomyšli připadne na neděli 6. 8.

Finále a tečku za XIII. ročníkem potom učiní 20. 8. mladý, dynamický komorní orchestr **Ensemble 18+**, který vznikl v součinnosti s dirigentem a cembalistou Vojtěchem Spurným v roce 2009. Program nazvaný „Mezi Salcburkem a Vídní“ představí zvláště hudbu slavné rodiny Haydnů. Sólistou koncertu bude český houslista a profesor akademií múzických umění v Praze i Brně Bohuslav Matoušek. Haydnovým koncertem C dur pro

komorní orchestr, housle a cembalo se s letošním ročníkem rozloučíme.

Jedním z cílů festivalu je spojit hudbu s duchovním prostředím liturgického prostoru. Přinést posluchačům možnost nechat hudbu promluvit k nitru člověka. Jedná se o nabídku letního zastavení a načerpání sil v čase odpočinku a dovolených. Festival se stal ve své krátké historii vyhledávaným hudebním počinem nejen obyvatel Pardubického kraje. Koncerty jsou převážně přístupné formou doporučeného vstupného ve výši 150 Kč.

Pestrostí dramaturgie chceme přitáhnout co nejširší spektrum posluchačů a tím přispět k popularizaci nejen klasické hudby. K tomu slouží i externí koncert mimo prostory kostela, v roce 2017 na nádvoří zámku v Heřmanově Městci. Patří k vyhledávaným bodům festivalového programu. Návštěvnost koncertů festivalu každoročně stoupá. V loňském roce činila v průměru téměř 230 osob na jeden koncert.

Věříme, že nabídka koncertů přitáhne opět do působivého prostředí kostela sv. Bartoloměje jak pravidelné posluchače, tak i turisty a rekreanty letní sezóny 2017. Těšíme se na společnou oslavu krásné hudby prezentovanou špičkovými interprety pro vnímavé a pozorné publikum.

Marek Výborný, ředitel festivalu)

Úplný program festivalu najdete na zadní straně obálky časopisu.

Barokní festival v Litomyšli

Druhý ročník unikátního duchovně-kulturního festivalu **Litomyšlské dny barokní tradice** se uskuteční 13. – 20. 8. 2017 a svým originálním programem přinese ducha barokní doby do Litomyšle a jejího okolí s cílem připomenout dosud živé dědictví barokní kultury a spirituality.

Festival pořádá Římskokatolická far-
nost – proboštní Litomyšl a záštitu nad
letošním ročníkem převzali Mons. Jan
Vokál, biskup královéhradecký, Mons.
Pavel Konzbul, pomocný brněnský bis-
kup, titulární biskup litomyšlský a Rado-
mil Kašpar, starosta města Litomyšl.

První ročník festivalu sklidil značný
úspěch a ohlas u věřících i u lidí, kteří do
kostela běžně nechodí, a byl příznivě při-
jat i odbornou veřejností. Z těchto důvo-
dů, a také proto, že rok 2017 byl oficiálně
vyhlášen Rokem baroka, se organizátoři
festivalu rozhodli pro jeho pokračování,
přičemž připravovaný druhý ročník festi-
valu ve svém programu přinese i několik
novinek.

Na první novinku se můžeme těšit v úterý
15. 8. v 19 hodin, kdy bude na II. zámeč-
kém nádvoří uvedena barokní divadelní
hra **Obrazy ze života svaté Kateřiny**
v podání souboru Lauriger, který má s in-
scenováním barokního divadla bohaté
a dlouholeté zkušenosti.

Druhou novinkou bude v neděli 20. 8.
v 10:30 závěrečná **mše svatá v latině**,
která bude sloužena v mimořádné formě

Loňská výstava předmětů z doby baroka

římského ritu, tj. v podobě, která se veli-
ce blíží tomu, jak byla mše slavena v době
baroka. Hudební doprovod zajistí Schola
cantus gregoriani.

Program festivalu zůstává ve formátu
symbolického oktávu, tedy osmi dní, od
neděle 13. do neděle 20. srpna a bude
zahájen i zakončen **slavnostními boho-
službami** v nedávno rekonstruovaném
piaristickém kostele Nalezení sv. Kříže.
Zahajovací mši svatou bude celebrovat
Mons. Josef Kajnek, pomocný biskup
královéhradecký, a hudbou ji doprovodí
soubor Collegium Musicum.

I letos jsou pro návštěvníky připraveny
koncerty, a to konkrétně v pondělí 14. 8.,
kdy zazní **Růžencové sonáty** H. I. Bibera,
a ve čtvrtek 17. 8. bude provedena sklad-
ba **Officium vespertinum** A. V. Michny
z Otradovic. Oba koncerty se konají v ka-
pitulním chrámu Povýšení sv. Kříže od 19
hodin.

Interaktivní přednáška MgA. Ivana Kopá-
čika **Knižní vazba doby baroka** se usku-
teční ve středu 16. 8. ve spolupráci s Cen-
trem pro restaurování a památkovou péči
a jak již samotný název napovídá, budou
návštěvníkům teoretickou i praktickou
formou představeny a přiblíženy barokní
knížní vazby, a to v atraktivním prostoru
nové přístavby piaristické koleje.

V úterý 15. 8. v 17 hodin proběhne u moro-
vého sloupu na litomyšlském náměstí **ma-
riánská pobožnost**, pátek 19. 8. nabídne
adoraci s barokními litaniami v kapi-
tulním chrámu. V sobotu 20. 8. je plá-
nována **celodenní pěší pouť** k blízkému

Loňská přehlídka barokních liturgických
oděvů zaujala

baroknímu poutnímu kostelu Panny Ma-
rie Pomocné na Chlumku, kde proběhne
poutní mše svatá a komentovaná prohlíd-
ka poutního areálu. Městská galerie Lito-
myšl, která s festivalem spolupracovala už
v loňském roce, přispěje i letos do progra-
mu **procházkou po barokních sochách**.
Ta se uskuteční v neděli 20. 8. a erudova-
ným komentářem ji doplní PhDr. Ludmila
Marešová Kesselgruberová, Ph.D. a Mgr.
Tereza Jiroušková.

Zbývá dodat, že ani letos není žádná z akcí
zpoplatněna, návštěvníci však mohou fes-
tivalu přispět na kulturních programech
dobrovolným vstupným. I z toho důvodu
je pro nás klíčová podpora našich partne-
rů, kterými jsou Pardubický kraj, Město
Litomyšl, Státní zámek Litomyšl, RNDr.
Marie Kárská a Havran Steak Bar. Těšíme
se rovněž ze spolupráce s naším partner-
ským festivalem Dačické barokní dny.

Vítek Večeře, hlavní koordinátor festivalu
Martin Kubeš, člen organizačního týmu

Z prázdnin s prázdnou hlavou ?

Čas od času mě zaujme etymologický význam slova. Třeba „prázdniny“. Proč ten požehnaný čas má v základu slova „prázdnost“? Jo, taková „rekreace“, to je jiné ! Tam trochu latinsky mluvící jedinec hnedle slyší, že půjde o obnovení kreativity, životní síly a inspirace. Ale co s těmi prázdninami? Když napíšu, že jsou to studiem nenaplněné, tedy „prázdné“ dny, jistě vás to nenadchne. Až jsem při promýšlení tohoto slova narazil na článek **Karla Čapka**. Třeba vás inspiruje.

Kdepak, dospělý člověk už dávno neví, co jsou opravdu prázdniny; ať dělá, co dělá, už se jim nemůže tak naplno oddat jako dítě. Marně hlaholí každého jara, jak se letos těší na prázdniny, kam na ně pojeď a jak jich bude užívat plnými doušky; až bude v tom kýženém užívání, shledá, že buď je tam příliš horko, nebo že pořád prší; že ho žerou ty nestydy mouchy, že jídlo není, jaké by mělo být, že je všude plno mravenců, že pivo nestojí za nic, že koupání je daleko a že tam je protivná společnost a že ani nemá s kým kloudně mluvit a že to je vůbec otrava a že loni to bylo lepší, a asi tři tisíce sedm set čtyřicet podobných „že“. Naproti tomu, pamatuju-li se dobře, dítěti nejsou mouchy a mravenci žádnou obtíží, nesužuje je horko, nečas ani špatné jídlo, je mu celkem jedno, jakých názorů jsou jeho bližní, ba je nezávislé i na přírodních krásách, ve kterých se odehrávají jeho prázdniny; dítěti stačí veliký fakt, že jsou prázdniny; jeho prázdniny jsou, abych tak řekl, o sobě. Jsou to Čisté Prázdniny.

Čisté, pravé neboli dětské prázdniny nejsou, etymologicky vzato, žádné prázdniny; není v nich žádná prázdnost nebo vakance, nýbrž naopak neobyčejná a nerozptýlená plnost. Hlavní na nich je, že člověk nemusí do školy, což nedokazuje, že škola je dítěti trápením a těžkou dřinou, nýbrž spíše že škola je v očích dítěte ukrutným mařením času, kterého se jinak může využít plněji a bohatěji. Pokud se pamatuju, vždycky jsem se ve škole (kromě takzvané školy života) spíše

hrozně nudil než nadmíru namáhal. Nejhlubší požitok z prázdnin je právě libost z nemusení; je to veliká rozkoš svobody.

**” Nejhlubší požitok
z prázdnin je právě
libost z nemusení...**

Pravda, i o čistých prázdninách trvá spousta příkazů o tom, co se smí a nesmí; například, že se nesmějí jíst nezralé hrušky nebo tahat kočky za ocas. Naproti tomu nápadně ubylo příkazů předpisujících, co se musí. Nemusí se jít do školy. Nemusí se tiše sedět. Nemusí se psát úkol. Nemusí se skoro nic; může se skoro všechno krom toho, co se nesmí. Najednou se kolem dokola udělá něco jako volný prostor pro různé podnikání a nebývalé zájmy; ve světě prázdnin je víc místa, víc rozlohy, víc zajímavých věcí a nekonečných možností. Prostě svět prázdnin není zúžen příkazy, co se má a musí udělat. Volný prostor není prázdný prostor; je naopak přeplněn věcmi a událostmi, překypuje hojností obsahu a šířkou zájmů. Volný prostor, prostor čistých prázdnin, má svou bezhraničnost, i když nesahá o mnoho dál než za roh naší ulice nebo plot naší zahrady.

A druhá veliká radost pravých prázdnin, to je požívání Času. Čas prázdnin není rozčleněn a rozdroben příkazy, co se v tu a tu chvíli musí dělat; není v něm rozvrhu

hodin, nýbrž jen nekonečné a nerozdělené plynutí od rána až do noci. Den prázdnin není udělán z hodin, nýbrž z čistého trvání a nerušeného uplývání. Je bez břehu a přitom plný tajemných zálivů jako jezero dosud neznámé; nedá se ani za den obeplout, a zítra, kluci, tu bude nová hladina času, konce jí nedohlédneš. Je to větší a nekonečnější čas než kterýkoliv jiný; jakživi už nebudeme žít v tak rozsáhlém čase, jakživi už nebudeme tak prožívat čas sám o sobě, čas v jeho velikosti a slávě, jako býval den prázdnin.

Kdepak, dospělý člověk už dávno nemá tolik ze svých prázdnin; a marně bude honit ztracené Čisté Prázdniny na březích moře nebo na vrcholech hor. Víte, dospělý člověk už nemá ten nesmírný požitok z nemusení a svobody; copak nevidíme dospělé lidi tuhle a tamhle ve světě dělat všechno možné, aby si urobili svět ze svého musení a příkazování? Z jakýchsi příčin dospělí lidé už nemají tolik smyslu pro zázračnost svobody a neužijí z ní té pravé radosti; a co se týče požitku z velikosti a slávy Času, nejsou ho už teprve schopni. Není pro ně takových čistých prázdnin, kde by ostře a trapně nepocítili: Bože, to ten čas utíká!

připravil Miloš Kolovratník)

Karel Čapek: Prázdniny, vydalo Praz: nakladatelství František Borový, spisy bratří Čapků; sv. 45, Praha 947; licence: PD old 70. Dílo ve Wikipedii: Kalendář (literární dílo) <https://cs.wikisource.org/wiki/Kalend%C3%A1%C5%99/Pr%C3%A1zdniny>

Oslavy jubilea Fatimy v Koclířově

Během celého roku Jubilea Fatimy od května do října je možné se účastnit poutních programů na poutním místě v Českomoravské Fatimě v Koclířově u Svitav.

Každého 13. v měsíci je během dopoledního i odpoledního programu možné získat plnomocné odpustky Jubilea. Hlavní mše sv. vždy v 9.00 hod. s žehnáním nemocných a zásvětným průvodem se sochou Panny Marie Fatimské a uctěním relikvií svatých Františka a Hyacinty Marto a sv. Jana Pavla II. Během polední přestávky je vždy možné navštívit restauraci Fatima nebo občerstvení v Klášterní kavárně-cukrárně u Dvou Srdcí. Po celý den je příležitost ke svátosti smíření. Odpolední program začíná ve 14.00 hod. přednáškou a pořadem Fatima naše naděje a pokračuje modlitbou sv. růžence. V 17.00 hod. mše sv. se zásvětným průvodem.

Vigilie vždy **12. v měsíci** začíná večerní mši sv. v 18.00 hod.

Poutní programy jsou také **každou sobotu** během celého Jubilea s hlavní mši sv. v 10.30 hod. a odpoledním programem ve 14.00 hod.

Na **první sobotu 1. července** bude hlavním hostem novokněz P. Jaroslav Kolbaba a **5. srpna** Doc. Jaroslav Brož, Th.D. Fatimský den 13. srpna bude ve spojení s tradiční poutí ke svaté Filoméně, patronce farnosti Koclířov u Svitav.

Farnosti a společenství mohou vykonat pouť do ČM Fatimy také kterýkoliv den roku i mimo hlavní poutní programy. Během prázdnin probíhají týdenní **duchovně-rekreační pobyty** pro rodiny, děti, seniory a mládež. Těšíme se na vás.

Více informací a kontakt: www.fatima2017.cz; mobil: 731 646 800, e-mail: recepce@cmfatima.cz

Ing. Hana Frančáková, Českomoravská Fatima)

Pouť nemocných ke sv. Zdislavě v Jablonném v Podještědí

V sobotu 16. července 2017 připravujeme pouť nemocných ke sv. Zdislavě do Jablonného v Podještědí. Příprava k přijetí svátosti nemocných začíná v bazilice v 10.30 hod. V 11.00 hod. bude biskup Jan Vokál celebrovat pontifikální bohoslužbu, při které udělí svátost pomazání nemocných.

Následuje polední přestávka k občerstvení a v 13.15 hod. v kryptě u hrobky sv. Zdislavy pobožnost k našim národním patronům. Po skončení zveme poutníky ke společné modlitbě u studánky sv. Zdislavy pod hradem Lemberk.

Přihlášky na společnou dopravu přijímá poutní centrum, paní Helena Ryklová, tel. 723 262 381, nebo ČM Fatima Koclířov, tel. 731 646 800.

(Osobní oznámení

Výročí kněžského svěcení

■ 2. 7. (40 let)

Josef Krajíček

výpomocný duchovní
v Koclířově u Svitav

■ 2. 7. (40 let)

P. PhDr. ThLic.

**Jáchym Jaroslav Šimek,
OPraem.**

opat kláštera v Želivě

■ 2. 7. (40 let)

Jiří Štorek

administrátor
(do 30. 6. 2017 excurrento)
v Mladočově

■ 12. 7. (20 let)

PhDr. Mgr. Jiří Pilz

výpomocný duchovní
v Trutnově I

■ 30. 8. (20 let)

Mons. ICLic.

Mgr. Ing. Pavel Boukal

kanovník kustod Katedrální kapituly při chrámu Svatého Ducha v Hradci Králové, kancléř diecézní kurie Biskupství královéhradeckého

■ 30. 8. (20 let)

Mgr. Ing. Zdeněk Novák

čestný kanovník Katedrální kapituly při chrámu Svatého Ducha v Hradci Králové, ředitel (moderátor) diecézní kurie Biskupství královéhradeckého, farář v Hradci Králové – Pražském Předměstí

■ 30. 8. (20 let)

Mgr. Václav Tobek

výpomocný duchovní
v Litomyšli
(u sester na Mendryce)

(Osobní oznámení

Výročí narození

- 1. 8. (40 let) **ICLic. Mgr. Stanislav Tomšíček** administrátor ve Zbraslavicích, od 1. 7. 2017 administrátor ve Svojanově
- 7. 8. (50 let) **Radek Pavlista** trvalý jáhen ustanovený ke službě v Hradci Králové I
- 15. 8. (60 let) **Mons. Marian Lewicki, kněz Arcidiecéze Wrocław (PL)**, čestný kanovník Kolegiální kapituly při kostele Povýšení sv. Kříže v Litomyšli, děkan v Polici nad Metují

(Poutě

- **I. chlumecká pouť „Třešňová“ (Navštívení)**
neděle 2. 7. 2017, mše svaté:
8:00 P. Josef Hubálek
9:30 P. Jan Larisch, Th.D.
11:00 mše sv.
Svátostné požehnání ve 14:30
P. Petr Soukal, novokněz
- **II. chlumecká pouť „Okurková“ (Nanebevzetí)**
neděle 20. 8. 2017, mše svaté:
8:00 P. Josef Hubálek
9:30 J. E. Mons. Josef Kajnek, světící biskup
11:00 P. Ondřej Špinler, novokněz
Svátostné požehnání ve 14:30
- **III. chlumecká pouť „Švestková“ (Narození)**
neděle 10. 9. 2017, mše svaté:
8:00 P. Josef Hubálek
9:30 P. Doc. Tomáš Petráček, PhD., ThD.
10:45 přednáška Tomáše Petráčka „Luterova reformace a osud západního křesťanství“
14:30 mše sv. P. Jan Pitřinec, novokněz, svátostné požehnání

Generální shromáždění Papežských misijních děl

Každoroční Generální shromáždění Papežských misijních děl proběhlo v Římě od 29. května do 3. června 2017. Zúčastnili se ho národní ředitelé PMD přibližně ze 120 zemí všech kontinentů.

Shromáždění zahájil prezident PMD a pomocný sekretář Kongregace pro evangelizaci národů Mons. Protase Rugambwa, který zdůraznil téma celého setkání - Misie v srdci křesťanské víry. Prefekt Kongregace pro evangelizaci národů, kardinál Fernando Filoni, ve své odpolední promluvě k národním ředitelům zdůraznil, že papežské misie nejsou jen jednou z mnoha dobročinných agentur, které shromažďují finanční prostředky pro rozvíjející se země, ale to, co charakterizuje službu papežských misí, je na prvním místě evangelizace. Misijní myšlenky a postoje mají být srdcem opravdové víry člověka – dnešního křesťana. Je potřeba osobního obrácení a modlitby.

Program pokračoval přednáškou P. J. A. Barreda OP na téma „Misie – srdce církve ve světle Evangelii Gaudium.

V pracovních skupinách se řešilo nové logo Papežských misijních děl, které by mělo být jednotné pro celý svět a fundraising Misijní neděle.

Jednotlivé Národní kanceláře Papežských misijních děl představovali

praktické ukázky své činnosti. Českou republiku zde zastupoval národní ředitel Leoš Halbrštát a s úspěchem promítl video „Víra je dar“, o který projevíli zájem některé národní kanceláře pro své prezentace.

Ve středu 31. 5. odpoledne se všichni národní ředitelé a funkcionáři Kongregace pro evangelizaci národů zúčastnili slavnostní mše svaté v Kolegiu sv. Petra apoštola v Římě u příležitosti 70. výročí jeho založení, které předsedal kardinál Fernando Filoni.

V druhé části týdne byly projednány aktuální přehledy činnosti PMD za minulý rok a výhledy na rok letošní. Přednesli je příslušní generální sekretáři následovně: za Papežské misijní dílo šíření víry P. Ryszard Szmydki, OMI.; za Papežské misijní dílo sv. Petra apoštola P. Fernando Domingues, MCCI; za Papežské misijní dílo dětí Dr. Baptistine Ralamboarison; za Papežskou misijní unií P. Vito Del Prete, PIME. Vystoupil také delegát za Administrativu Mons. Carlo Soldateschi. Na programu byla i revize Stanov PMD.

(Centrum pro rodinu HK

12. – 15. října, Marianum – Janské Lázně

■ **Společná duchovní obnova pro manžele, svobodné, rozvedené, ovdovělé ...**

Duchovní program zaměřený na obnovu vztahu člověka k Bohu a upevnění vzájemných vztahů v rodině. Exerციátor: P. Stanislav Tomšíček. Přihlášky: do 15. září.
Kontakt: Centrum pro rodinu Hradec Králové; e-mail: crhk@bihk.cz, telefon: 495 063 430 (734 435 360)

Generální shromáždění Papežských misijních děl proběhlo v Římě od 29. května do 3. června 2017 za účasti národních ředitelů PMD přibližně ze 120 zemí všech kontinentů

Papež František přijal návrh vyhlásit spolu s Kongregací pro evangelizaci národů měsíc říjen roku 2019 mimořádným časem modlitby a reflexe nad misijní činností (*missio ad gentes*).

Při sobotní audienci v Klementinském sále Apoštolského paláce papež František mimo jiné řekl: „Dobře znáte moji starost ohledně Papežských misijních děl. Vybídnu celou církev, aby se za dva roky během října zaměřila tímto směrem (modlitby a obnovy), protože touto dobou si budeme připomínat 100. výročí vydání apoštolského listu *Maximum illud*. V tomto významném dokumentu učitelského úřadu o misijním poslání papež Benedikt XV. připomněl, že svatost života je nezbytnou podmínkou účinnosti misie a položil důraz na potřebu sjednocení s Kristem, na přesvědčené a radostné sdílení božského nadchnutí hlásat evangelium a prokazovat milosrdnou lásku všem. Toto je pro dnešní misie podstatné více než kdykoli předtím.

V duchu tohoto učení bl. Pavla VI. se připomínka 100. výročí encykliky *Maximum*

illud v měsíci říjnu roku 2019 má stát příhodným časem k tomu, aby modlitba, svědectví svatých mučedníků a misionářů, biblická a teologická reflexe, katecheze a misionářská charita přispěly k především k evangelizaci Církve, která tak znovu najde svěžest a vroucnost své první lásky k ukřižovanému a vzkříšenému Pánu a bude věrohodně a účinně evangelizovat svět.“

Setkání s papežem Františkem povzbudilo všechny přítomné a národní ředitel Leoš Halbrštát mu s radostí vyřídil pozdravy od českých misionářů.

Více informací a kontakt:

Papežská misijní díla

Na Kropáčce 30/1
500 03 Hradec Králové
tel. 604 838 882
pmd@missio.cz
www.missio.cz
www.facebook.com/
PapezskaMisijniDila

(Diecézní centrum pro seniory

Diecézní centrum pro seniory
Biskupství královéhradeckého
srdečně zve:

20. září

■ **Duchovní obnova pro seniory a animátory seniorů a modlitba za pokoj a mír**

Jednodenní duchovní obnova s P. Mgr. Janem Pasekou na téma „Panna Maria v Bibli“ a modlitební setkání seniorů za pokoj a mír se uskuteční v Hradci Králové v Novém Adalbertinu.

22.–24. září

■ **Poutní, poznávací a relaxační zájezd do Českého Středohoří a na další místa**

Zájezd pro seniory a další zájemce do Českého Středohoří, Bohosudova, Trmic, Terezína, termálů Bad Schandau v Německu a na jiná místa.

Uzávěrka přihlášek: 31. 7. 2017.

1.–5. října

■ **Manželské setkání seniorů**

Manželské setkání seniorů, které se tradičně koná v Marianu v Janiských Lázních. Přednášet budou P. Jan Rybář SJ, P. Aleš Opatrný, manželé Klimešovi a další.

Uzávěrka přihlášek: 15. 9. 2017

Kontakt:

Diecézní centrum pro seniory
Velké náměstí 32
500 03 Hradec Králové
telefon: 495 063 661
mobil: 737 215 328
e-mail: dcs@bihk.cz
www.dcschk.cz
www.simeon.cz

Mají srdce na dlani

Vrchní sestra **Bc. Dita Kujovská** z Oblastní charity Trutnov je jednou z devatenácti pracovníků, kteří byli oceněni u příležitosti letošního 25. výročí charity v naší diecézi. Jako poděkování za svou obětavou práci obdržela cenu Zlatý charitní kříž. Dita Kujovská působí v Charitě již od roku 2004. Ošetřovatelskou péči rozvinula do perfektně fungující služby s nezbytným rozměrem lidského přístupu k nemocným. U pacientů i kolegů je oblíbená pro svou vstřícnost, otevřenost a smysl pro humor. Zasloužila se rovněž o rozšíření služeb o domácí hospicovou péči a půjčovnu pomůcek. Potvrzením všech těchto jejích kvalit je fakt, že je také hlavní sestrou a koordinátorkou středisek Charitní ošetřovatelské služby v diecézi.

?? Proč jste si vybrala právě povolání zdravotní sestry?

Nikdy jsem nad tím takto nepřemýšlela. Prostě se ve čtrnácti bylo potřeba rozhodnout a trochu mě popostrčili rodiče. Na střední škole jsem pak měla skvělé učitelky a hned na začátku jsme se dostaly k odborné práci, což mě moc baví dodnes. Vedle toho ráda poznávám nové lidi a pracuji s nimi. Tato profese mi přináší dobrý pocit z toho, že mohu druhým pomoci a současně mám možnost učit se novým věcem.

?? Co vás přivedlo k práci v Charitní ošetřovatelské službě?

Byla to víceméně náhoda. Po škole jsem pracovala v nemocnici a po mateřské jsem chvíli podnikala. V té době mi moje původní profese začala chybět, ale do nemocnice jsem se nemohla vrátit, protože nešlo skloubit rodinu s nočními službami. Práci v domácí péči jsem tehdy znala jen zprostředkovaně, ale chtěla jsem to také

☐ Za svou obětavou pomoc nemocným a potřebným obdržela vrchní sestra Bc. Dita Kujovská z trutnovské Charity 2. června v Neratově zlaté ocenění. Foto: Pavel Vondřejc

zkusit a zakrátko se naskytla příležitost právě v Oblastní charitě Trutnov.

Naše práce je ale úplně jiná, než v nemocnici. My vstupujeme do domácností pacientů, a to nás nutí víc přemýšlet nad jejich potřebami a více s nimi konzultovat průběh péče i její vliv na nemocného. Pacient i jeho rodina jsou spíš našimi partnery, než pouhými příjemci služby. Tak by to mělo být i v nemocnicích a v mnoha to tak už i je, ale stále to ještě není samozřejmostí.

Navíc se charitní služba od ostatních domácích péčí liší v tom, že vedle poskytnutí zdravotní péče je schopna pomoci i radou, a například také zajištěním pečovatelské služby, zapůjčením pomůcek nebo poskytnutím potravinové pomoci. Dalším důvodem, proč mě tahle práce těší, je, že mám štěstí na lidi. Ať už jde o kolektiv sester, na které se mohu spolehnout, nebo další spolupracovníky a nadřízené.

?? Kdo jsou vaši nejčastější pacienti a jak jim pomáháte?

Jsou to hlavně senioři, ale čím dál častěji se setkáváme i s mladšími ročníky. Ať už jde o mladé lidi po úrazech, onkologické pacienty nebo dnes už i malé děti s různými onemocněními. Nabízíme jim odbornou zdravotní péči, v rámci které poskytujeme aplikace injekcí, infuzí, odběry krve, ošetření stomií a katetrů, převazy ran, ošetřovatelskou rehabilitaci a v neposlední řadě také domácí hospicovou péči.

Každoročně poskytneme zdravotní péči více než osmi stovkám pacientů. Do jejich domácností dojíždíme podle plánu, který naordinuje jejich lékař. Některé navštěvujeme jednou týdně, jiné i několikrát denně v závislosti na jejich zdravotním stavu nebo míře postižení. K pacientům hospicové péče dojíždíme kdykoliv to vyžaduje jejich zdravotní stav, tedy i mnohokrát denně nebo i v nočních hodinách. V Trutnově nás slouží jedenáct sester a dalších osm máme na výpomoc. V průběhu služby se sestřičky setkávají s různými životními příběhy, smutnými i úsměvnými. Pacienti jsou často rádi, že si s námi mohou i popovídat.

?? Máte náročnou profesi. Kde čerpáte energii?

Mám to trochu snadnější v tom, že ji tak moc neztrácím. Je to určitě i díky mým prima dětem, které mi energii spíš dodávají. Mám štěstí i v soukromí, pár dobrých přátel a rodinu, na kterou se mohu spolehnout. Bydlíme u řeky a lesa, kam chodím denně na procházky s našimi psy. A když k tomu přidám víkendový výlet nebo aktivní dovolenou s rodinou na nějaké zajímavé místo, jsou z toho sice občas bolavé nohy a ruce, ale úplně čistá hlava.

Ptala se Jana Karasová)

(AKTUALITY)

Oslavy čtvrtstoletí charity v diecézi

Neratov: Bezmála tři stovky návštěvníků připutovaly 2. června do Neratova v Orlických horách, aby společně oslavili 25. výročí charity v naší diecézi. Slavnostní mše svatá v prosluněném poutním kostele Nanebevzetí Panny Marie, kterou celebroidli plzeňský emeritní biskup Mons. František Radkovský a prezident hradecké Diecézní charity Mons. Josef Suchár s hostujícími kněžími, se nesla především v duchu díkůvzdání za dosa-
vadní charitní dílo. Zástupci regionálních Charit přednesli přímluvy za své klienty a zaměstnance. Emeritní biskup Mons. Radkovský také poželhal přinesené obětní dary, které symbolizovaly činnost Charity. Za pětadvacetiletou službu lidem v nouzi u nás i ve světě poděkovali Charitě ve své zdravotní rovněž diecézní biskup Mons. Jan Vokál a arcibiskup Dominik Duka OP, kteří se bohužel nemohli oslav zúčastnit osobně.

Návštěvníky pozdravili i další významní hosté jako ředitel partnerské Diecézní charity Plzeň Ing. Jiří Lodr, první náměstek hejtmána Pardubického kraje Ing. Roman Línek a náměstek hejtmána Královéhradeckého kraje pro oblast sociálních věcí Ing. Vladimír Derner. Oba krajští zástupci se také ve svých děkovných proslovích shodli, že poskytování pečovatelské péče a dalších služeb Charity

☛ Děkovná mše svatá k 25. výročí charity v diecézi v neratovském poutním kostele. Foto: Pavel Vondřejc

je ve zmíněných krajích nezastupitelné, zejména pro laskavý a profesionální přístup ke klientům.

Po mši svaté bylo za svou obětavou práci pro nemocné a potřebné oceněno devatenáct charitních pracovníků a dobrovolníků z celé diecéze. Jsou mezi nimi ošetrovatelky, pečovatelky, pracovníci domovů pro matky s dětmi, pro handicapované nebo pro lidi bez domova. Zlatý charitní kříž převzalo z rukou ředitele Diecézní charity Hradec Králové RNDr. Jiřího Stejskala a významných hostů šest pracovníků a dobrovolníků, jmenovitě Anna Doleželová, vedoucí Mateřského centra Zvoneček Havlíčkův Brod, Bc. Dita Kujovská, vrchní sestra Charitní ošetrovatelské služby Trutnov a hlavní sestra v diecézi, Bc. Petr Macl, terénní sociální pracovník Domu Matky Terezy Hradec Králové, Jitka Padriánová, pracovníce Stacionáře sv. Františka Rychnov nad Kněžnou, Helena Petrová, dobrovolnice

Farní charity Dobruška a Marta Špuláková, ošetrovatelka v Hospici Anežky České Červený Kostelec.

Ocenění Stříbrný charitní kříž obdrželi Dagmar Arnotová z Astry, denního centra pro seniory Humpolec, Alžběta Doležalová, pečovatelka z Oblastní charity Nové Hradce u Skutče, Jitka Doležalová, pracovníce Domova pro matky s dětmi Sv. Anna Náchod, Markéta Horníková, DiS., účetní a ekonomka, zástupkyně ředitelky Farní charity Chrudim, Ludmila Chadimová, pracovníce denního stacionáře v Chotovicích, Mgr. Jitka Křížková, dobrovolnice a lektorka kurzů pro cizince z Diecézní charity, Rita Levinská, vedoucí služby Podpora rodiny a zástupkyně ředitelky Charity Přelouč, Vlasta Pešková, vedoucí pečovatelka kutnohorské Charity, Jana Poliačiková, vedoucí charitního obchodu Fimfárum Polička, Mgr. Marie Pražáková, vedoucí nízkoprahových klubů pro děti a mládež jičínské Charity, Eva Řezníčková, ošetrovatelka v Hospici Anežky České, Bohumila Štovičková, ekonomka a účetní ústeckoorlické Charity a Mgr. Romana Titová, sociální pracovníce Služby Sanace rodiny Litomyšl. Všem oceněným gratulujeme, mají srdce na dlani!

Přátelské setkání u příležitosti jubilea zakončil odpolední koncert křesťanského písničkáře Pavla Helana pod střechou obnoveného poutního kostela. Sdružení Neratov děkujeme za pomoc a spolupráci. Více na www.hk.caritas.cz.

Jana Karasová ☛

☛ Za svou dlouholetou obětavou pomoc lidem bez domova obdržel zlaté ocenění také Bc. Petr Macl z Oblastní charity Hradec Králové. Foto: Pavel Vondřejc

☛ Na oslavy jubilea dorazily do Neratova bezmála tři stovky návštěvníků z celé diecéze. Foto: Pavel Vondřejc

☛ Přátelské setkání v Neratově završil odpolední koncert písničkáře Pavla Helana v poutním kostele. Foto: Pavel Vondřejc

(KALENDÁŘ NA LÉTO**Kutná Hora**

■ 31. 7. - 4. 8.

Prázdninový týden pro děti s poruchami autistického spektra

Pobyt, který je určen pro děti od 7 do 18 let především s poruchami autistického spektra nebo dalšími speciálními potřebami, pořádá Středisko Na Sioně kutnohorské Charity. Děti se mohou těšit na výlety po okolí, hry, opékání buřtů, procházky nebo tvořivé činnosti. Více na www.kh.charita.cz.

Žireč u Dvora Kr. n. L.

■ 22. 7. od 10 hod.

16. Svatoanenské zahradní slavnosti

Tradiční benefiční slavnosti pro Domov sv. Josefa, které pořádá Oblastní charita Červený Kostelec, zahájí poutní mše svatá, kterou celebruje biskup Mons. Jan Vokál. Na třech scénách je připraven bohatý kulturní program. Novinkou je otevření expozice „Barokní areál Žireč“ s jezuitským betlémem z 18. století, jediným dochovaným v ČR.

V parku vystoupí písničkář Michal Horák, folková kapela Chvilé z Hronova, Klapeto z Náchoda, zpěvák Michal Hruža a Petr Vondráček s kapelou Lokomotiva.

Na scénu pro děti na nádvoří přijdou divadélko Kozlík, zpěvačka Jana Rychterová a basové kvarteto Bumblebass.

V kostele sv. Anny zahraje Divadlo MIMo Biblické příběhy, účast přijal i Matěj Rak, Muzica per gaudium, prof. Václav Uhlíř a sopranistka Hana Medková.

Po celý den bohaté občerstvení a doprovodný program. Vstupné 100 Kč, zlevněné 50 Kč, rodinné 250 Kč, ZP zdarma. Více na www.domovasvatehojosefa.cz.

(AKTUALITY**Polabinská trojka pro domácí hospicovou péči**

Pardubice: Pardubická Základní škola npor. Eliáše uspořádala 20. května pod záštitou Mgr. Radka Hejného, starosty II. městského obvodu, první ročník běžeckého závodu „Polabinská trojka“ pro děti i dospělé. Ředitel školy Mgr. František Němec přizval také Oblastní charitu Pardubice, která při této příležitosti představila veřejnosti své služby.

Přestože počasí příliš neprálo, na hřišti se sešly desítky běžců, kteří závodili na tratích od 500 m po 3 km. Doprovodný program zajistila skupina Elixír. Část výtěžku ze startovního podpoří domácí hospicovou péči Oblastní charity Pardubice.

ZŠ Pardubice-Polabiny je jednou z největších v kraji a pravidelně spolupracuje s charitativními organizacemi. Zapojuje se i do Tříkrálové sbírky a Sbírký školních potřeb, které organizuje pardubická Charita. Více na www.pardubice.charita.cz.

Vladimíra Karlová)

Hejtman ocenil pracovníci trutnovské Charity

HK, Trutnov: Hejtman Královéhradeckého kraje 8. května ocenil medailí za rozvoj sítě sociálních služeb Martinu Vágner Dostálovou, pracovníci Oblastní charity Trutnov. Paní Vágner Dostálová se zasloužila o založení a propagaci dobrovolnického centra ve městě. Pro dobrovolnou pomoc nadchla již desítky osob. Zaměřuje se hlavně na studenty, kteří si tak uvědomují další rozměr života zdravé společnosti – nezištnou pomoc druhým.

Martina stála také u zrodu Majáku, centra pro rodiny s dětmi v pěstounské péči. Organizovala zejména pobyty a výlety pro děti i vzdělávání pro pěstouny, kterým byla rovněž oporou. Dále v Trutnově zřídila potravinový sklad, který pomáhá nejpotřebnějším. Dokázala oslovit i supermarkety a štědré dárcy při pravidelných potravinových sbírkách. Martina

se také zapojuje do činnosti odborných sociálních pracovních skupin v Trutnově. Svou otevřeností, osobním příkladem a nadšením umí další strhnout, aby nebyli slepí pro potřeby ostatních. Více na www.trutnov.charita.cz.

Jiří Špelda)

Senioři se těší z nové křížové cesty v kapličky

Humpolec: Senioři z humpoleckého domu s pečovatelskou službou a z Astry, denního centra pro seniory při Oblastní charitě Havlíčkův Brod dostali na Zelený čtvrtek překvapení. Na zdech kapličky se díky manželům Michalíčkovým a dalším dobrovolníkům objevilo čtrnáct obrázků symbolizujících křížovou cestu. Její vytvoření bylo tečkou za budováním celé kaple. O realizaci kapličky, která byla podpořena z Tříkrálové sbírky 2013, se zasloužili manželé Michalíčkovi, dobrovolníci a restaurátor Jan Vlach, který dal prostoru výsledný vzhled.

Křížová cesta má u klientů úspěch. V programu Astry je i Křesťanský klub a v kapličky bývá vždy plno. „Myslím si, že víru v sobě má hodně seniorů, ale ne všichni mohou navštívit kostel. Proto jsou moc rádi, že tu kaplička je,“ uvedla Dagmar Arnotová z Astry – denního centra pro seniory, které finančně podporuje i město Humpolec. Více na www.hb.charita.cz.

Aneta Slavíková)

Doběhnout až k moři

Litomyšl: Na počátku byl skvělý nápad, který se podařilo díky nadšení několika lidí uskutečnit. Dobrovolnické centrum při Farní charitě Litomyšl ve spolupráci s obcí Nová Ves uspořádal 13. května benefiční běh novoveskou přírodou. Počasí prálo, cílem prošlo na 140 výletníků a běžců. Výtěžek ze startovního a občerstvení, který činí 21 464 Kč, byl darován Základní speciální škole v Litomyšli na ozdravný pobyt dětí u moře. Účastníkům a novoveským pořadatelům patří velký dík. Více na www.litomysl.charita.cz.

Petra Glánznerová)

Účastníci překladatelské soutěže prokázali cit pro jazyk

Desítka základních, středních a vysokých škol z ČR i ze zahraničí a také návštěvníci kurzů češtiny pro cizince se zapojili do mezinárodní překladatelské soutěže pro děti a mládež, kterou letos na jaře uspořádalo hradecké Integrační centrum a MKI Klíč u příležitosti Mezinárodního dne mateřských jazyků (21. 2.). „Všichni soutěžící projevili osobitý cit pro svůj mateřský jazyk a pro hodnotitele bylo těžké vybrat nejlepší práce. Právě rozvoj jazykových schopností a znalostí u dětí a mladých lidí byl záměrem naší soutěže,“ říká Ing. Jan Kočí, vedoucí Integračního centra pro cizince Diecézní charity Hradec Králové.

Překlad do arabštiny byl oříšek

S překladem poutavého úryvku z dětské knížky Cák a Flíček – „Jak přišli na svět“ od autorky **Vladky Dobešové** si nejlépe poradili vítězové v jednotlivých jazykových kategoriích: **Violetta Kiriukhyna** (ukrajinština), **Maria Perederiy** (ruština), **Daniel Martinez Tapia** z Peru (španělština), nejmladší sedmiletá **Anna Marie** z Velké Británie (angličtina), česká studentka japanologie **Eliška Sehnoutková** (japonština), **Lan Hatimai** (vietnamština), **Ogy** (mongolština) a **Michel Barkat** ze Sýrie (arabština).

„Kniha se mi moc líbí a přečetl jsem ji rychle, ale překlad mi zabral tři až čtyři dny. Nebylo to jednoduché, protože v arabštině je velký rozdíl mezi hovorovým a spisovným jazykem,“ sděluje své dojmy třináctiletý Michel Barkat původem ze Sýrie, který obsadil první místo v kategorii arabského jazyka, přestože chodí do české školy teprve čtvrtým rokem. Se svou rodinou, která do naší země uprchla před válkou, se účastní i dalších aktivit hradeckého Integračního centra pro cizince. Do soutěže se zapojili například

(Vyhlášení výsledků překladatelské soutěže k Mezinárodnímu dni mateřských jazyků v Knihovně města Hradec Králové. Foto: Pavel Vondřejc

žáci a studenti ZŠ Jana Pavla II. Hradec Králové, ZŠ Králíky, ZŠ Brno, SŠ Havířov, SŠ Kostelec nad Orlicí, FAF UK, PF UHK, Masarykovy univerzity Brno, Nižgorodské státní univerzity, Jagellonské univerzity v Krakově a také účastníci jazykových kurzů češtiny Integračního centra pro cizince Hradec Králové.

Pohádka přeložená do osmi jazyků

Slavnostní vyhlášení výsledků překladatelské soutěže, které se uskutečnilo v úterý 2. května v Knihovně města Hradec Králové, doprovodil také bohatý kulturní program. Soutěžící si pro návštěvníky připravili krátké inspirativní čtení z dětské knížky Cák a Flíček – „Jak přišli na svět“ v osmi světových jazycích, které spontánně komentovala její autorka Vladka Dobešová. Publikum rozezpívaly děti z hradeckého divadla Jesličky a z rychnovského sboru Ptáčata, které

znamenitě vystříhly písničky knižních hrdinů Cák a Flíčka. Žáci ze ZŠ Králíky zaujali originálním hudebním a dramatickým vystoupením v ruštině. Arabsky a francouzsky zazpíval mladý Maročan Hamza Nassib. Lidové písně ve svém rodném jazyce představily vietnamské a ukrajinské děti v pestrých národních kostýmech. Nechyběly ani etnické ochutnávky.

Akci uspořádalo Integrační centrum pro cizince Diecézní charity Hradec Králové ve spolupráci s Knihovnou města Hradec Králové.

Více také na www.cizincihradec.cz a na facebooku.

Projekt Integrační centrum pro cizince AMIF/10/02 je financován v rámci národního programu Azylového, migračního a integračního fondu.

Jana Karasová)

Římskokatolická farnost Heřmanův Městec

XIII. ročník mezinárodního festivalu

HUDEBNÍ LÉTO

v kostele sv. Bartoloměje – Heřmanův Městec 2017

neděle 11. 6. v 17.00

POCTA VÍDEŇSKÝM KLASIKŮM

koncert věnovaný 190. výročí úmrtí L. van Beethovena

Komorní filharmonie Pardubice

Anna Paulová – klarinet

Debashi Chaudhuri (Indie) – dirigent

neděle 25. 6. v 17.00

OHNIVÁ KLASIKA

Cigánski Diabli (Slovensko)

externí koncert na nádvoří heřmanoměsteckého zámku (na tento koncert předprodej vstupenek v TIC Heřmanův Městec)

neděle 9. 7. v 17.00

SÍLA SKVOSTŮ BAROKA A KLASICISMU

**Žestový kvintet hudby Hradní
stráže a Policie ČR**

neděle 23. 7. v 17.00

LESK A VIRTUOZITA DUCHOVNÍCH PÍSNÍ KLASICISMU

Václav Uhlíř – varhany

Roman Janál – baryton

neděle 6. 8. v 17.00

MLÁDÍ PAR EXCELLENCE

Koncert účastníků Mezinárodních
smyčcových kurzů v Litomyšli
Jižní Korea, USA, Dánsko, ČR a další

neděle 20. 8. v 17.00

MEZI SALCBURKEM A VÍDNÍ

Duchovní hudba bratří Haydnů a W. A. Mozarta

Ensemble 18+

klasicistní komorní orchestr
Bohuslav Matoušek – housle

Festival se koná pod záštitou 1. náměstka hejtmana Pardubického kraje Romana Línska

GENERÁLNÍ PARTNER:

energeia

HLAVNÍ PARTNEŘI:

PARTNEŘI:

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI:

